

Tiia Huhtahaara & Kia-Mari Nenonen

KASVATUSKUMPPANUUDEN KEHITTÄMINEN LIIKUNNAN AVULLA

Opinnäytetyö

Sosiaalialan koulutusohjelma

Lokakuu 2016

KYAMK
University of Applied Sciences

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Tiia Huhtahaara Kia-Mari Nenonen	Sosionomi (AMK)	Lokakuu 2016
Opinnäytetyön nimi		
Kasvatuskumppanuuden kehittäminen liikunnan avulla		56 sivua 13 liitesivua
Toimeksiantaja		
Haminan kaupunki / varhaiskasvatus		
Ohjaaja		
Lehtori Virve Remes		
Tiivistelmä		
<p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää kasvatuskumppanuutta liikunnan avulla. Tämän lisäksi tavoitteena oli tukea perheitä huomaamaan liikkumisen ilo ja kartoittaa heille mahdollisesti uusia harrastus- ja liikuntamuotoja. Toiminnallisena osuutena suunniteltiin ja toteutettiin liikunnallinen tutustumisilta, joiden teemana olivat olympialaiset.</p> <p>Kasvatuskumppanuus, eli vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välinen yhteistyö lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemiseksi, on aina ajankohtainen aihe. Toteutusta suunniteltaessa voimaan astui uusi liikuntasuositus, jonka mukaan lasten tulisi liikkua päivittäin vähintään kolme tuntia. Suuressa merkityksessä lasten liikkumiseen on vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan esimerkki sekä liikkumiseen kannustavat puitteet.</p> <p>Tutustumisillat järjestettiin Haminan uuden liikuntapainotteisen päiväkodin ja esikoulun lapsille ja heidän perheilleen. Palaute toteutuneista tutustumisilloista saatiin kirjallisesti vanhemmilta ja henkilökunnalta sekä haastatteleamalla lapsia. Palauteiden perusteella liikunnallinen ilta koettiin pääasiassa positiivisena ja mukavana yhdessäolon kannalta. Lapset pitivät iltoja kivoina ja kaikille löytyi ainakin yksi mieleinen laji. Palauteista kävi ilmi, että kasvatuskumppanuuden kehittämiseen yksi ilta vaikuttaa positiivisesti, mutta osalla se on muodostunut jo päivittäisissä kohtaamisissa. Kasvatuskumppanuuden kehittämiseen liikunnan avulla henkilökunta ideoi esimerkiksi vanhempainvarttien pitämistä lenkkeilyn lomassa sekä erilaisten liikuntaan keskittyvien tapahtumien järjestämistä myös pelkästään isille ja lapsille tai äideille ja lapsille. Tutkimuksen tavoitteet saavutettiin osittain. Osa perheistä ja etenkin työntekijöistä koki tutustumisillan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen positiivisesti. Perheistä osa koki saaneensa ideoita yhteiseen liikuntaan. Lapset kertoivat harrastusten ja liikunnan suhteen toiveitaan, joita on työssä avattu.</p> <p>Aineiston luotettavuudessa mietityttää se, että osa siitä on peräisin alle kouluikäisiltä lapsilta. Toisaalta heiltä kerättyä aineistoa varmennettiin toisen menetelmän avulla. Työntekijöiltä ja vanhemmilta kerätty aineisto toisti itseään riittävästi, jotta voitiin todeta kylläytymispisteen saavutus. Tutkimustulosten siirrettävyyteen liittyen pyrittiin tutkimuksen lähtökohtatilanne ja tutkimusprosessi kuvaamaan mahdollisimman tarkasti.</p>		
Asiasanat		
kasvatuskumppanuus, liikunnallinen tutustumisilta, liikunta, varhaiskasvatus		

Author (authors)	Degree	Time
Tiia Huhtahaara Kia-Mari Nenonen	Bachelor of Social Services	October 2016
Thesis Title		
Development of Educational Partnership with Physical Activity		56 pages 13 pages of appen- dices
Commissioned by		
City of Hamina / Early childhood education and care		
Supervisor		
Virve Remes, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>The objective of this thesis was to develop educational partnership between parents and day care staff through physical activity. The objective was also to help families notice the joy of physical activity and perhaps discover new hobbies. The functional part was to plan and carry out an active induction evening. Educational partnership, or collaboration between parents and day care staff in order to support children's welfare, growth and learning, should always be in the forefront of the educational agenda. As the implementation was being planned the new recommendation of physical activity became valid, whereby children should do physical activity at least 3 hours per day. Children learn the behavioural model for physical activity from their parents and day care staff, which can encourage them to become and stay active.</p> <p>The induction evenings were held for the new kindergarten of Hamina and pre-school children and their families. The theme for the evenings were the Olympic games. There were 5 evenings which included 4-7 different physical activity points based on children's age and capability. The objective was that families would go through the activity points together and at the same time get to know the other families and the day care staff. The feedback was collected using questionnaires from parents and staff and by interviewing the children.</p> <p>Based on the feedback the sports induction evenings were mainly experienced positively and pleasantly in terms of being together. The children thought that the evenings were nice and everyone found at least one sport they liked. The feedback revealed that while to some the one educational partnership evening had a positive impact, for others the connection has already formed in daily meetings. For the development of educational partnership the staff came up with the ideas, for example, of holding the parental discussions while jogging and holding different kinds of sport events. The objectives of the research were partly completed. Some of the families and especially staff experienced that the induction evenings affected the educational partnership positively. Some of the families experienced that they got ideas for doing sports together. The children expressed their preference for activities that are described in the thesis.</p>		
Keywords		
active induction evening, early childhood education and care, educational partnership, physical activity		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KASVATUSKUMPPANUUS	7
2.1	Kasvatuskumppanuuden rakentuminen.....	8
2.2	Kasvatuskumppanuuden periaatteet	9
3	LIIKUNTA.....	12
3.1	Liikunnan merkitys lapselle.....	13
3.2	Tyypilliset liikuntamuodot ikävaiheittain	14
3.3	Päivähoidon ja perheiden merkitys lapsen liikunnalle	14
4	KASVATUSKUMPPANUUTTA LIIKUNNAN AVULLA	16
5	OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSASETELMA.....	17
5.1	Tavoitteet ja tutkimuskysymykset	17
5.2	Tutkimusote ja rajaukset.....	17
5.3	Aineiston keruu.....	19
5.4	Aineiston analyysi.....	21
5.5	Aikataulu	22
6	TUTUSTUMISILTOJEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS.....	24
6.1	Linnoituksen päiväkotia	24
6.2	Kasvatuskumppanuus ja liikunta Haminan varhaiskasvatussuunnitelmassa.....	25
6.3	Suunnittelu ja kustannukset.....	26
6.4	Tutustumisiltojen kulku	28
7	TUTKIMUSTULOKSET	30
7.1	Päiväkodin henkilökunnan palaute	30
7.2	Vanhempien palaute.....	32
7.3	Lasten palaute.....	34
7.4	Omat havainnot	38
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	40
9	POHDINTA.....	44
9.1	Tutkimusprosessi	44
9.2	Luotettavuus ja eettisyys	47

9.3	Jatkotutkimusaiheita	50
9.4	Ammatillinen kasvu.....	51
LÄHTEET		54

LIITTEET

- Liite 1. Tutustumisillan suunnitelma
- Liite 2. Kutsu
- Liite 3. Pienten olympiapassi
- Liite 4. Isojen olympiapassi
- Liite 5. Saatekirje vanhemmille
- Liite 6. Saatekirje henkilökunnalle
- Liite 7. Kyselylomake vanhemmille
- Liite 8. Kyselylomake henkilökunnalle
- Liite 9. Haastattelulupakysely
- Liite 10. Kysymykset lasten haastatteluun
- Liite 11. Yhteenveto vanhemmille ja henkilökunnalle

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen tavoite on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Kasvatuskumppanuudella, eli vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan yhteistyöllä, on suuri merkitys lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 17) mukaan kasvatuskumppanuus on päivähoiton henkilökunnan ja vanhempien tasavertaista vuorovaikutusta. Kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan sisällöltään erilaiset, mutta yhtä tärkeät lasta koskevat tiedot ja taidot yhdistyvät niin, että ne kannattelevat lapsen hyvinvointia.

Liikunta tukee lapsen kehitystä sekä antaa virikkeitä ja hyvää mieltä. Jokainen osaa liikkua jollakin tavalla ja liikunta usein myös rentouttaa. Lapset tarvitsevat liikuntaa päivittäin, joten se on tärkeä osa päiväkodin arkea. Osa lapsista ei välttämättä liiku muulloin kuin hoitopäivän aikana. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten (2016, 13-14) mukaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukainen liikkuminen, terveellinen ruokavalio, tilaisuus rauhoittumiselle sekä riittävä lepo ja uni ovat tukipilareita kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Jokaisen lapsen tulisi liikkua vähintään kolme tuntia päivässä.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa liikunnalliset tutustumisillat Haminan uuden liikuntapainotteisen Linnoituksen päiväkodin ja esikoulun lapsille perheineen. Työn taustana oli Haminan varhaiskasvatuksen toive juuri tälle aiheelle. Kysyimme varhaiskasvatuksen tarvetta opinnäytetyölle ja heiltä tuli pyyntö tehdä opinnäytetyö kasvatuskumppanuudesta ja sen kehittämisestä liikunnan avulla uudelle päiväkodille. Aihe oli heille tärkeä ja ajankohtainen, sillä Linnoituksen päiväkotitoiminta oli vasta valmistumassa ja avautumassa elokuussa 2016. Työntekijöiden keskinäistä tiimityötä, sekä yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä alettiin vasta työstämään. Kasvatuskumppanuus ja liikunta ovat aiheina tärkeitä, koska ne ovat varhaiskasvatuksessa aina ajankohtaisia.

Ensisijaisesti opinnäytetyö hyödyttää Linnoituksen päiväkodin ja esikoulun työntekijöitä sekä Haminan kaupungin varhaiskasvatusta. Hyötyä voivat saada myös alueen lapsiperheet. Päiväkotitoiminta ja esikoulu voivat jatkossa hyödyntää opinnäytetyön tuloksia erilaisten tutustumisiltojen tai muiden liikunnallisten tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Tutustumisillan konseptia voivat

käyttää Linnoituksen ohella myös muut Haminan päiväkodit ja esikoulut. Vanhempia ja lapsia tutustumisillat hyödyttävät tutustuttamalla heitä henkilökuntaan ja muihin perheisiin. Lisäksi he pääsevät tutustumaan uuteen päiväkotiin, sen pihaan ja välineisiin. Liikunta tuo iloa ja mahdollisesti innostaa perheitä liikkumaan jatkossakin.

Aihe kiinnosti meitä juuri siksi, että liikunta on tärkeä osa lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden antama esimerkki ja keskinäinen yhteistyö hyödyttävät lasta niin nykyhetkessä, kuin tulevaisuudessakin. Liikunnallisen tutustumisillan suunnittelu ja toteutus auttavat meitä huomioimaan tulevaisuudessa asioita, joita voidaan hyödyntää tutustuessa perheisiin. Lisäksi se antaa vinkkejä liikunnan suunnitteluun ja toteutukseen. Opimme myös syventämään päiväkodin ja perheiden välistä yhteistyötä.

2 KASVATUSKUMPPANUUS

Päivitetyn (2015) varhaiskasvatuslain 2 a pykälän mukaan lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja tasapainoisen kehityksen parhaaksi on toimittava yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Lapsen perhettä täytyy myös tukea kasvatustyössä. (Varhaiskasvatuslaki.)

Käsite kasvatuskumppanuus otettiin käyttöön 2000-luvun alussa aiemmin puhutun kasvatuksellisen kumppanuuden ja kasvatusyhteistyön tilalle. Kasvatuskumppanuuden tärkeyttä korostaa ekologinen näkökulma, sekä sen pelkistys rinnakkaisiksi kehitysyhteisöiksi. Kehitysyhteisönä tärkein on lapsen perhe, mutta se ei voi ohjata, eikä ohjaa lapsen kehitystä yksinään. Ainutlaatuisen kehitysyhteisön kokonaisuuden rakentumisessa ratkaisevaa on se, minne lapsi hakeutuu, ohjataan tai joutuu. (Lämsä 2013, 31.)

Tavoitteena kasvatuskumppanuudella on sitoutua yhteistyöllä edistämään lapsen kehitystä, kasvua ja oppimista. Kasvatuskumppanuudella on tärkeä tehtävä silloin, kun lapselle suunnitellaan ja toteutetaan tukitoimia. Kasvatuskumppanuus toimii myös haasteellisissa tilanteissa, kun vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välillä on luottamuksellinen ilmapiiri. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 32-33.)

2.1 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Ajatus kasvatuskumppanuudesta pohjautuu käsityksiin vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyöstä. Vanhemmilla ja päivähoidon henkilökunnalla molemmilla on olennaista tietoa lapsesta. Kasvatuskumppanuuden perusta on molemminpuolisessa kunnioituksessa. Molemmilla osapuolilla on yhteiset tavoitteet lapsen kasvattamiseen. (Karila 2006, 93; Määttä 2001 mukaan.) Lapsen vanhemmilla on kuitenkin aina ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu omasta lapsestaan (Kaskela & Kekkonen 2006, 17).

Kasvatuskumppanuudessa keskustellaan yhdessä huoltajien sekä henkilökunnan kanssa kasvatustyön vastuista, arvoista ja tavoitteista. Pohjaa lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle luodaan vanhempien ja henkilökunnan keskusteluilla ja havainnoilla. Lapsen päivähoidon aikana kasvatuskumppanuudella on erilaisia muotoja ja tehtäviä. Näitä ovat esimerkiksi lasten päivittäisten kuulumisten jakaminen. Tärkeitä ovat lapsen oppimista ja kehitystä kuvaavat myönteiset ja kannustavat viestit. Kasvatuskumppanuudella tuetaan lisäksi vanhempien verkostoitumista. Vanhempien yhteistyö ja verkostoituminen antavat tukea myös päivähoidon henkilökunnan työlle sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä. Vanhemmille tulisi tarjota mahdollisuuksia kasvatustyön tavoitteiden ja toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun lasten ja henkilökunnan kanssa yhdessä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on aina ensisijainen tehtävä kasvatuskumppanuuden suunnitelmallisuudesta ja toteuttamisesta. Vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välistä yhteistyötä tukevat keskinäinen kunnioitus, luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus. Henkilökunnalta edellytetään sekä aktiivisuutta että aloitteellisuutta, jotta yhteistyö olisi vuorovaikutteista. Kun perheiden kanssa tehdään yhteistyötä, on otettava huomioon lapsen yksilölliset tavoitteet, perheiden moninaisuus, sekä kysymykset, joita liittyy vanhemmuuteen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 32-33.)

Perustan kasvatuskumppanuussuhteen kehittymiselle muodostavat päivähoidon päivittäiset käytännöt. Vanhemmista suurin osa arvostaa lapsen vienti- ja hakutilanteiden yhteydessä käytyjä kuulumisten vaihtoja. Vanhemmat saavat näissä kohtaamisissa päivähoidon henkilökunnan toimintatavoista kuvan siitä, millaista lapsen elämä päivähoidossa on. Ymmärrystä lasten päiväkotiarjesta tuovat nimenomaan päivittäiset keskustelut. Kasvatuskumppanuuskulttuuria

luovat henkilökunnan toimintamallien lisäksi vanhempien käytännöt tulo- ja lähtötilanteissa. (Karila 2006, 101-103.)

2.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet

Lapsen vanhempien aiempaa laajempaa osallisuutta ja osallistumista painotetaan kumppanuusajattelussa, sillä kasvatuskumppanuus rakentuu dialogisuuden periaatteiden, kunnioituksen, luottamuksen ja kuulemisen ohjaamalle vuorovaikutukselle. Kyse on siis kasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välisen suhteiden ylläpidosta ja niiden synnyttämisestä. Vanhemman omaa lasta koskevat näkemykset, tietämys ja ratkaisuehdotukset täytyy tulla jaetuiksi, keskustelluiksi, kuulluiksi ja vastaanotetuiksi aidossa ja tasavertaisessa dialogissa kasvatustilanteiden kanssa. Vuoropuhelussa yhdistyvät vanhemman tuntemus omasta lapsestaan sekä ammattilaisten asiantuntemus ja osaaminen tavalla, joka tukee lapsen hyvinvointia. (Lämsä 2013, 51; Kekkonen 2012, 50-52 mukaan.)

Erilaisten kasvatussympäristöjen, kodin ja päiväkodin, yhdistävä linkkinä toimii vuorovaikutus. Vuorovaikutus auttaa muodostamaan lapselle eheän kasvuympäristön. Kun vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan vuorovaikutussuhde on toimiva, avartaa se heidän näkökulmiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä. Se myös tukee heitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. (Karila 2006, 91; Owen ym. 2000 mukaan.)

Dialogisuus

Dialogisuus tarkoittaa sitä, että pyritään tarkoituksellisesti rakentamaan yhteisymmärrystä (Mönkkönen 2007, 86). Dialogisuus on tasa-arvoista vuoropuhelua, jossa ei valita puolia ja jossa on ydin. Aitoa vuoropuhelua, jossa on kaikkien osapuolten kannalta tilaa tulla nähdyiksi omien ajatustensa kanssa, voi syntyä ainoastaan kuulevassa suhteessa. Dialogisessa vuoropuhelussa voidaan olla eri mieltä, sekä rehellisiä ja suorapuheisia, koska kunnioituksen ja kuulemisen kokemus kannattelevat sitä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38; Isaacs 2001, 39-40 mukaan.) Vaikka keskustelussa pyrittäisiinkin osapuolten väliseen tasavertaisuuteen, kaikki keskustelu ei ole dialogista. Sillä kuvataan myös maailmankuvaa sekä ihmiskäsitystä. Niillä on luonnollisesti vaikutusta tapaan kohdata muita. (Mönkkönen 2007, 86.)

Dialogisuuden määritelmänä ovat taidot toimia yhdessä, ajatella sekä puhua. Taito ajatella yhdessä merkitsee sitä, ettei jonkun ottama kanta asiaan ole lopullinen. Se on askel lopputulokseen. Hyvän keskusteluilmapiirin luominen vanhempien ja työntekijöiden välille on tärkeää dialogisessa kasvatusilmapiirissä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38; Isaacs 2001, 39-40 mukaan.) Vastavuoroisuus on dialogisuuden yksi tärkeimmistä elementeistä, jossa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa ja luoda tilannetta. Työntekijän ja asiakkaan välisessä suhteessa se merkitsee suhteen näkemistä yhteisymmärryksen rakentamisena, jossa mennään molempien ehdoilla, eikä vain toisen. (Mönkkönen 2007, 87.)

Kuuleminen

Vuoropuhelussa keskeistä on toisen kuuleminen ja kuuntelu. Toisen kuuleminen on suhde toiseen ihmiseen, ei pelkästään taito. Kun ollaan kuulevassa suhteessa, kuullaan puhetta, asiaa ja ajatuksia toiselta ihmiseltä. Se sisältää aina vaatimuksen läsnäolosta ja on eläytyvää keskittymistä ja kuuntelemista. Kuuleva suhde näyttäytyy aitona rehellisyytenä, kiinnostuksena ja empaattisuutena. Jos kuuntelija ei luo myönteistä ja turvallista ilmapiiriä, ei kuuntelu onnistu. Kuuntelijan tulee uskaltaa sekä haluta ottaa vastaan toisen viestittämät asiat. Joskus se vaatii sitä, että ottaa riskejä ja sietää erilaisia tunteita, kuten ahdistusta, hämmennystä tai suuttumusta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Haastavaa kuulijan kannalta on tilanne, jossa hänellä on ennalta aavistus siitä, että kertojan asenne voi olla negatiivinen tai kuulijan kanssa erimielinen. Jos vuoropuhelussa kritisoidaan, saarnataan, oletetaan asioita tai syytellään, aiheutuu tilanne, jossa kumpikaan osapuolista ei kuule enää. Kuulevassa suhteessa voidaan kasvojen eleillä ja ilmeillä, sekä kommentteilla viestittää, että ollaan valmiita kuuntelemaan. Kasvatuskumppanuudessa kuulluksi tuleminen on keskeinen periaate, koska se on eheyttävä kokemus. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Viestintätieteiden professori Graham D. Bodie Louisianan yliopistosta sanoo, että hyvä kuuntelija ei yritä ratkoa muiden ongelmia. Kuunnellakseen toista aktiivisesti, on omaksuttava sekä sanallisia että sanattomia tapoja, jotka kiellävät kiinnostuksesta. Täytyy olla lähellä ja muistaa pitää katsekontakti. Tällä ta-

valla lähetetään sanaton viesti siitä, että antaa huomionsa toiselle ja on paikalla tätä varten. Sama on hyvä ilmaista myös sanallisesti. Toisen tunteet hyväksytään heijastamalla niitä takaisin ja houkuttelemalla vastaamaan kysymällä avoimia kysymyksiä. Voidaan myös kertoa omin sanoin, mitä toinen sanoo ja varmistaa, onko ymmärtänyt oikein. Aktiivinen kuuntelu alkaa aidolla halulla auttaa toista tunteidensa käsittelyssä. Se kuitenkin vie aikaa. Ongelmaa ei pidä yrittää korjata välittömästi, eikä pidä kiirehtiä. (Bernstein 2015.)

Kunnioitus

Kunnioittava asenne tarkoittaa sitä, että hyväksyy ja arvostaa toista ihmistä. Kun arvostaa toista, se ilmenee ajatuksina ja tekoina. Myönteisyys sekä avoimuus auttavat huomaamaan, että ihmistä arvostetaan ja kunnioitetaan. Kunnioituksen puuttuminen taas näkyy sillä, että kääntää selkensä ja toisen mitätöimisellä, eli viestittämällä, ettei toisen sanomisilla tai hänellä itsellään ole merkitystä. Erilaisten perheiden ja perhekulttuurien kohtaaminen on haasteena kunnioittavan suhteen luomisessa. Usein on helpompi hyväksyä omat toimintatavat kuin itselle vieraat tai sopimattomalta tuntuvat tavat. Ihmistä kuuntelemalla voi oppia kunnioittamaan, hyväksymään ja ymmärtämään häntä. Toiselle osoitetaan kunnioitusta puhumalla sekä toimimalla avoimesti ja rehellisesti. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.)

Toimiva kumppanuuskulttuuri edesauttaa ammattilaisten ja vanhempien välistä kumppanuussuhdetta, joka koostuu molemminpuolisesta kunnioituksesta ja kuulemisesta. Toimiva kasvatuskumppanuus mahdollistuu arkisissa toiminoissa, jotka muuntavat keskeisen kunnioituksen lapsen parasta hakevaksi yhteistyöksi. Avainasemassa kumppanuuden lujittumisen ja kehityksen kannalta ovat vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan väliset keskustelut, joita pidetään lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseksi. (Karila 2006, 104.)

Luottamus

Kunnioituksen ja kuulemisen periaatteista taas rakentuu luottamus. Sen syntymiseen tarvitaan kohtaamista, vuoropuhelua ja aikaa. Päivähoidon työntekijän ja lapsen välinen suhde, ja se, millä tapaa tietämystä ja tuntoisuutta lapsesta välitetään vanhemmalle, rakentaa usein vanhempien luottamusta työntekijöi-

hin. Luottamusta lapsen hyvästä hoidosta ja turvallisuutta vanhemmissa herättelee päivähoidon kasvattajan sensitiivinen suhde lapseen. Luottamusta syntyy myös siitä, että vanhemmalla on mahdollisuus vaikuttaa lapseensa liittyviin asioihin, kuten opetukseen, hoitoon ja kasvatukseen. Perustan luottamukselle ja yhteiselle ymmärrykselle lapsesta luo päivittäinen ja arkinen vuoropuhelu lapsen asioista. Jos päivähoitossa on huomioitu lasten vanhempien toiveet, ajatukset ja käsitykset kasvatuksesta, he kokevat konkreettisemmin osallistuvansa lapsensa kehitykseen ja kasvuun. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

Aikaisemmat muistot ja kokemukset samanlaisista asioista ja tilanteista vaikuttavat luottamuksen syntymiseen. Luottamuksen rakentuminen vaatii eri ihmisiltä eripituisen ajan. Yksi kasvatuskumppanuuden keskeisimmistä tavoitteista onkin luottamuksellisen ilmapiirin luominen vanhempien ja työntekijöiden vuoropuhelulle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

3 LIIKUNTA

1.8.2015 päivitettyyn varhaiskasvatuslain 1. pykälään on kirjattu varhaiskasvatuksen tarkoittavan erityisesti pedagogiikan painottamaa tavoitteellista ja suunnitelmallista hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostamaa kokonaisuutta. 2 a pykälän mukaan tämä tarkoittaa, että tavoitteena on muun muassa edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua, hyvinvointia ja terveyttä kehityksen ja iän mukaan. On myös toteutettava leikkiin ja liikkumiseen perustuvaa pedagogista toimintaa, sekä annettava mahdollisuuksia myönteisiin oppimiskokemuksiin. 6. pykälä kertoo, että ympäristö, jossa varhaiskasvatusta tapahtuu, on oltava oppimista edistävä sekä kehittävä. Myös välineiden tulisi olla asianmukaisia. (Varhaiskasvatuslaki.)

Lapsille halutaan antaa hyvät mahdollisuudet onnistua elämässä. Aikuisten omat kokemukset, tiedot ja asenteet vaikuttavat siihen, mitä kukakin pitää tärkeäksi evääksi elämää varten. Suuri osa vanhemmista tietää, että liikunnalla on vaikutusta lapsen terveyteen. Tieto liikunnan merkityksestä ei välttämättä ole kuitenkaan kaikilla riittävän konkreettista. Varhaiskasvatuksen kannalta liikuntakasvatuksella on terveysvaikutuksen ohella myös muita tavoitteita. (Arvonen 2004, 32-35.)

3.1 Liikunnan merkitys lapselle

Liikunta merkitsee lapselle oman vartalonsa hyödyntämistä, itseensä tutustumista, oman tahtonsa toteuttamista sekä paljon erilaisia tunteita ja kokemuksia. Toisin sanoen lapsen liikunta muistuttaa fyysistä leikkiä. Kun lapsi liikkuu, hänen motoriset taitonsa kehittyvät. Lapsen taidot siis kehittyvät sitä paremmiksi, mitä monipuolisemmin hän liikkuu. (Sääkslahti 2015, 141-142.) Lapsen pitäisi saada liikkua vähintään kolme tuntia päivässä. Liikunnan tulisi koostua kuormittavuudeltaan eriasteisista aktiviteeteista. Vähintään tunti päivässä tulisi liikkua vauhdikkaasti, esimerkiksi uiden, hiihtäen tai hippaleikkien parissa. Loput kaksi tuntia tulisi koostua sekä reippaasta ulkoilusta että kevyestä liikunnasta. Lapsen tapa oppia asioita on toiminnallinen, joten yli tunnin paikallaanolo- tai istumisjaksoja tulisi välttää. (Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016, 14.)

Lapsen normaali fyysinen kasvu ja kehitys edellyttävät tältä fyysistä aktiivisuutta. Yhdessä riittävän ravinnon, unen ja hygienian kanssa liikunta turvaa lapsen lihasten, jänteiden ja luiden vahvistumisen. Lapsen hengitys- ja verenkiertoelimistö vaikuttavat arjen vaatimuksista selviytymiseen. Monipuolinen leikki ja liikunta ylläpitävät nivelten ja jänteiden liikelaaajuutta. Liikunta tukee lapsen hermoverkostojen kehittymistä. Mitä tiheämmäksi hermoverkosto kehittyy, sitä paremmat edellytykset lapsella on toimia ja oppia erilaisia asioita. (Pönkkö & Sääkslahti 2013, 464.)

Fyysinen aktiivisuus vaikuttaa lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen lisäksi lapsen terveyteen ja hyvinvointiin. Se ehkäisee ylipainoisuutta ja vähentää aineenvaihduntasairauksien sekä sydän- ja verisuonitautien riskitekijöitä. Tuoreet tutkimustulokset todistavat, että jo alle kouluikäisillä lapsilla on tuki- ja liikuntaelinvaivoja aiempaa enemmän. Tätä selitetään sillä, että nykyisin lapset liikkuvat vähemmän ja ovat paikallaan enemmän. (Sääkslahti 2015, 126.)

Liikunta tukee myös lapsen tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen kehittymistä (Sääkslahti 2015, 141). Eri leikit, pelit ja kilpailut herättävät lapsessa voimakkaita tunteita. Ryhmiin tai joukkueisiin kuulumisen opettaa säätelemään tunteiden ilmaisua, sillä muuten liikuntatilanteet eivät suju. Vastapainoksi liikunnan suorittamisvaatimuksille on kehollinen ilmaisu, jolloin lapsi voi ilmaista omia tunteitaan ja ajatuksiaan liikunnan ja leikin avulla. Monet liikuntatilanteet kehittä-

tävät myös lapsen eettis-moraalista ajattelua, sillä yhteisissä leikeissä ja peleissä täytyy noudattaa sääntöjä. Muutoin lapsi jää helposti ulkopuolelle. (Pönkkö & Sääkslahti 2013, 465.)

3.2 Tyypilliset liikuntamuodot ikävaiheittain

Alle kouluikäisillä lapsilla liikunta on yleensä joko perheen kanssa yhdessä harrastamista tai ohjattuun toimintaan osallistumista. Alle yksivuotiaalla liikunta on enimmäkseen vauvan omaehtoista liikkumista, mutta ohjattuakin toimintaa järjestetään. Esimerkiksi vauvainti, vanhemman ja vauvan yhteiset jumpparyhmät sekä vauvojen musiikkileikkikoulut ovat suosittua toimintaa, jossa liikkuminen on tärkeässä asemassa. (Sääkslahti 2015, 145.)

1–2-vuotiaalla merkittävin liikunnan muoto on omaehtoinen fyysisesti aktiivinen leikki, mutta tälle ikäryhmälle löytyy samat ohjatut toiminnot kuin alle yksivuotiailla. Myös 3-vuotiaalla tyypillisin liikunnan muoto on omaehtoinen fyysisesti aktiivinen leikkiminen, mutta tässä iässä ulkoleikkien merkitys kasvaa. Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009-2011 mukaan jopa joka neljäs kolmevuotias Suomessa harrastaa jotain vapaa-ajan liikuntaa vähintään kerran viikossa. (Sääkslahti 2015, 146.)

4–7-vuotiaat suomalaislapset harrastavat yleensä jotain liikuntaa erilaisissa urheiluseuroissa. Tyypillisiä ohjattuja liikuntaharrastuksia ovat uinti, luistelu, ratsastaminen sekä liikuntaleikkikoulu. Useassa lajissa kilpaurheiluun tähtäävä toiminta alkaa tässä ikävaiheessa. (Sääkslahti 2015, 146.)

3.3 Päivähoidon ja perheiden merkitys lapsen liikunnalle

Lapsen fyysiselle aktiivisuudelle vanhempien tuella on suuri merkitys ja he toimivat paitsi liikkumisessa, niin myös muissa elintavoissa tärkeinä roolimalleina. Fyysistä aktiivisuutta lisäävät lapsen liikunnan huomioiminen myönteisesti, erilaisten liikuntavälineiden ja -varusteiden tarjoaminen sekä ilmapiiri, joka kannustaa liikkumaan. Lapset, joiden vanhemmat ovat arjessa ja harrastuksissa liikunnallisia, ovat muita lapsia motorisesti taitavampia ja fyysisesti aktiivisempia. Lapsen fyysisen aktiivisuuden määrä suurenee, kun vanhempi ohjaa ja kannustaa lasta aktiivisiin leikkeihin. Jo varhaislapsuudessa saadaan malli fyysiselle aktiivisuudelle, sillä eroja aktiivisuuden määrässä alkaa tulla jo 3-vuotiaasta lähtien. Lapset saavat siis vanhemmiltaan kotoa mallin siihen,

että liikunta on osa arkea. (Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016, 16-17.)

Perheiden elämä on nykyisin aiempaa eriytyneempää. Molemmat vanhemmat panostavat työhönsä, minkä vuoksi lapset ja nuoret viettävät ison osan ajasta keskenään tai median ääressä. Aika täytyisi jakaa työn, perheen sekä omien tarpeiden ja kiinnostusten kohteiden kesken, minkä vuoksi perheen yhteinen vapaa-aika on vähentynyt. Tämä osaltaan on vähentänyt myös perinteisiä pihaleikkiyhteisöjä sekä esimerkiksi perheen tukiverkoston mukanaan tuomia perinneleikkejä. Aktiiviset ja kouluttautuneet vanhemmat haluavat kuitenkin tarjota lapsilleen harrastusmahdollisuuksia. Kysynnän noustessa harrastuskustannukset usein nousevat, minkä vuoksi kaikilla perheillä ei ole varaa siihen. Vastauksena tähän olisi kuitenkin lähiympäristössä tapahtuva omaehtoinen perheliikunta, joka on edullinen ja kaikille tasa-arvoinen liikunnan muoto. (Arvonen 2004, 11-13.)

Tavoitteena varhaiskasvatuksella on lapsien innostaminen monipuoliseen liikuntaan sekä liikunnan ilon kokemiseen. Liikuntaan kannustetaan jokaisena vuodenaikana ja lapselle tarjotaan ohjatun liikunnan lisäksi mahdollisuuksia vapaaseen liikkumiseen sisällä ja ulkona. Liikunnan tulisi olla lapsilähtöistä, sekä tavoitteellista, monipuolista ja säännöllistä. Lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja motorisen kehityksen kannalta riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää ja sen tulisi olla luonteva osa jokaista päivää. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 46.)

Lapsen keuhonhallinnan ja -tuntemuksen ja motoristen taitojen kehittäminen on yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä. Tässä hyödynnetään erilaisia materiaaleja ja välineitä, jotka innostavat liikkumaan, sekä eri aisteja. Lisäksi liikunnan tulee olla vaihtelevaa nopeudeltaan, kestoaltaan ja intensiteetiltään. Lapselle tulee antaa mahdollisuuksia kokea liikkumista yksin ja ryhmässä. Jotta lapset voisivat nauttia liikunnasta monipuolisesti, päivähoiton henkilökunnan tulee suunnitella toiminnan sisältö sekä päivän rakenne ja ympäristö sen tukemiseen. Lapsille tulee tarjota erilaisia liikuntavälineitä, joita voidaan käyttää myös omaehtoisesti. Lapsia innostetaan liikuntaan myös vapaa-ajalla sisällä ja ulkona, kun vanhemmat ja päivähoiton henkilökunta tekevät yhteistyötä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 46.)

4 KASVATUSKUMPPANUUTTA LIIKUNNAN AVULLA

Kun suunnitellaan lapsen omaehtoista liikkumista, mukaan tarvitaan kaikkia lapsen läheisiä aikuisia, kuten esimerkiksi perhettä, päiväkodin työntekijöitä ja kerhoryhmien vetäjiä. Kun kaikilla lapseen vaikuttavilla aikuisilla on mahdollisimman yhtenevät toimintaperiaatteet ja sopimukset, lasten kanssa ei tarvitse aina neuvotella uudelleen toimintamallista. Näin sekä lasten että aikuisten hyvinvointi lisääntyy. (Sääkslahti 2015, 170.)

Yhteistyö vanhempien kanssa on oleellista myös liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen liittyvissä asioissa. Lapsen fyysistä aktiivisuutta edistetään tehokkaimmin osallistamalla vanhemmat mukaan. (Sääkslahti 2015, 219.) Päiväkodin toiminta sekä oman lapsen liikunta ja hyvinvointi kiinnostavat vanhempia. Suuri osa vanhemmista odottaa päiväkodin tarjoavan lapselleen mahdollisuuksia liikkua monipuolisesti ja vähintään joka toinen päivä myös ohjatusti. Kaikilla vanhemmilla ei kuitenkaan ole riittävästi tietoa siitä, miten tärkeää liikkuminen lapsen kasvulle ja kehitykselle on tai mitkä ovat lapsen ikävaiheeseen soveltuvia liikuntamuotoja. (Pönkkö & Sääkslahti 2013, 476.)

Suurimmat ja kestävimmat muutokset perheen toimintaan saadaan erilaisilla ohjelmilla, joissa on voitu lisätä koko perheen yhteistä liikuntaa. Myös erilaiset liikunnalliset vanhempainillat on koettu päiväkodeissa erinomaiseksi. (Sääkslahti 2015, 219.) Tämä huomioidaan myös uusissa suosituksissa, joiden mukaan vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tulee toimia roolimalleina lapselle myös liikkumista koskevissa asioissa. Varhaiskasvattajien tulisi keskustella vanhempien kanssa heidän lapsensa liikunnan määrästä ja suosituksista sekä järjestää liikunnallisia vanhempainiltoja, teemapäiviä tai -viikkoja, joihin sekä vanhemmat että lapset osallistuvat. (Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016, 16-17.)

Yhteiset toiminnalliset hetket päiväkodissa vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta, madaltavat vanhempien kynnystä keskustella lasten päiväkotiarjesta, tutustuttavat vanhempia päiväkodin maailmaan ja lisäävät vanhempien arvostusta kasvattajien työtä kohtaan. Lisäksi tällaiset kokemukset herättävät vanhempia pohtimaan perheen liikkumista vapaa-ajalla. Toiminnalliset vanhempainillat lisäävät lasten pätevyyden kokemuksia, sillä he pääsevät tutussa ympäristössä esittelemään tietojaan ja taitojaan vanhemmilleen, jotka eivät tunne paikkoja yhtä hyvin. (Sääkslahti 2015, 219.)

5 OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSASETELMA

5.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön päätavoitteena oli edistää kasvatuskumppanuuden syntymistä ja kehittymistä päiväkodin henkilökunnan ja perheiden välillä liikunnan avulla. Toisena tavoitteena oli motivoida perheitä innostumaan yhteisestä tekemisestä ja huomaamaan liikunnan ilo. Kolmantena tavoitteena oli auttaa perheitä löytämään lapselle tai koko perheelle yhteinen harrastus.

Kun opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena, tulee opinnäytetyön tavoitteeksi asettaa myös jokin konkreettinen tuotos, kuten esimerkiksi tapahtuma, tuote, opas tai ohjeistus. Konkreettisen tuotoksen vaatima työprosessi tulee kirjoittaa auki opinnäytetyöraporttiin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 65.) Opinnäytetyön toiminnalliseksi tavoitteeksi muodostui tilaajan toiveesta liikunnallisen tutustumisillan järjestäminen kaikille Linnoituksen päiväkodin ja esikoulun ryhmille. Tutustumisiltojen toivottiin lisäävän liikuntaa sekä antavan henkilökunnalle ideoita toteuttaa vastaavanlaisia tapahtumia tulevaisuudessa.

Tavoitteiden avulla muodostettiin tutkimuskysymykset.

Pääkysymys on: ”Miten kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää liikunnan avulla?”

Pääkysymystä tarkentava alakysymys on: ”Miten liikunta näkyy kasvatuskumppanuudessa?”

5.2 Tutkimusote ja rajaukset

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, jonka avulla ei pyritä yleistämään, vaan ymmärtämään ilmiötä (Kananen 2014, 16). Opinnäytetyö sijoittui yhteen päiväkotiin eikä tutkimustuloksia voida yleistää kaikkiin päiväkoteihin. Tutkimus tehtiin paikan päällä, kontaktissa tutkimuskohteisiin. Opinnäytetyölle asetettuihin tutkimuskysymyksiin ei pystynyt vastaamaan eikä tavoitteita voinut täyttää lukujen avulla vaan aineiston tuli olla kuvailevaa. Edellä mainitut piirteet ovat Kananen (2014, 18-19) mukaan laadullisen tutkimuksen piirteitä, joten siksi se valittiin tutkimusotteeksi.

Tutkimus oli myös empiirinen eli kokemusperäinen. Tällöin tutkimuskohdetta tutkitaan havainnoimalla, jonka jälkeen tutkimustulosten avulla kehitetään käytäntöä ja sen ilmiöitä selittäviä teorioita. (Kananen 2015, 96.) Tähän liittyen tutkimus oli myös emansipatorinen, mikä tarkoittaa sitä, että tutkimukseen osallistuneet eivät olleet vain välineitä tiedonsaantiin. Tarkoituksena oli kasvattaa tutkimuskohteiden ymmärrystä kasvatuskumppanuudesta ja liikunnasta sekä vaikuttaa positiivisesti heidän aiheita koskeviin ajattelu- ja toimintatapoihin tutustumisillan jälkeenkin. (Vilkkä 2015, 125.) Tätä pyrittiin tukemaan sillä, että kerätystä aineistosta tehtiin yhteenveto (liite 11), joka toimitettiin jokaisen päiväkotij- ja esikouluryhmien tiloihin vanhempien ja henkilökunnan luettavaksi.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu kasvatuskumppanuudesta, liikunnasta sekä kasvatuskumppanuuden kehittämisestä liikunnan avulla. Teoriatieto toimi näkökulmana kerätyn aineiston tarkasteluun. Sen avulla pystyttiin selostamaan, kuvaamaan ja perustelemaan tuloksia sekä niistä tehtyjä tulkin-toja ja päätelmiä. (Vilkkä 2015, 37-38.) Teoriatietoa etsittiin kirjallisuudesta ja aikaisemmista tutkimuksista. Yritimme etsiä mahdollisimman uusia lähteitä, jotta voitiin minimoida vanhentuneen tiedon päätyminen työhön.

Teoreettisen viitekehyyksen osalta jouduttiin tekemään tiettyjä rajoituksia. Useat tahot tuottavat erilaisia varhaiskasvatuspalveluita, joissa varhaiskasvatusta järjestetään (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11). Työssä keskityttiin näistä kunnan ylläpitämän päiväkodin ja esikoulun järjestämään varhaiskasvatukseen. Siten emme kokeneet tarpeelliseksi määritellä varhaiskasvatusta yleisesti. Varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnallisesti että kunnallisesti useiden eri lakien, asetusten, linjausten ja suunnitelmien avulla (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8-9). Näitä ei lähdetty työssä avaamaan tarkemmin, mutta ne otettiin huomioon. Kolmas tehty raja-kaus koski lasten yleistä kehitystä. Tutustumisiltoihin saattoi osallistua myös lapsia, jotka eivät ole enää varhaiskasvatuskäisiä.

Rajaukset työhön tehtiin, jotta opinnäytetyöstä ei tulisi liian laaja. Rajauksissa huomioitiin myös se, että työn oli tarkoitus hyödyttää ensisijaisesti työntekijöitä sekä Haminan varhaiskasvatusta. Oletuksena oli, että heillä on ennestään tietämystä ja osaamista näistä aiheista. Tätä oletusta perusteltiin sillä, että varhaiskasvatustilain 2 a pykälän mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on

muun muassa edistää jokaisen lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä (Varhaiskasvatuslaki). Näin ollen he ovat myös velvoitettuja tietämään näistä aiheista.

5.3 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelun ja havainnoinnin avulla. Kanasen (2015, 81) mukaan ne ovat laadullisen opinnäytetyön tutkimusmuotoja. Ensimmäisenä haastattelun muotona käytettiin strukturoitua eli lomakehaastattelua. Menetelmä saattaa rajoittaa aineistoa, jos ei voida varmistaa etukäteen, miten vastaaja ymmärtää kysymykset. (Vilkka 2015, 123, 126.) Tätä menetelmää käytettiin, jotta saataisiin vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, tavoitteisiin sekä toteutuksen arviointiin tutustumisiltoihin osallistuneilta perheiltä ja työntekijöiltä. Opinnäytetyön on oltava kohderyhmälleen merkityksellinen sekä ammatillisesti kiinnostava. Tutkimuksen kohderyhmältä olisi hyvä kerätä palautetta, jotta tavoitteiden saavuttamisen arviointi olisi mahdollisimman objektiivista. Palautteessa tulisi pyytää kommentteja myös tapahtuman onnistumisesta sekä toimivuudesta. (Vilkka & Airaksinen 2003, 157.)

Tutkimuksen kohderyhmänä oli tutustumisiltoihin osallistuneet perheet ja henkilökunta. Heille oli laadittu erilliset kyselylomakkeet saatekirjeineen (liitteet 5-8). Perheiden toivottiin palauttavan lomakkeet viimeistään tutustumisillan jälkeisenä maanantaina palautuslaatikoihin, jotka noudettiin sitä seuraavana aamuna. Palautuslaatikoiden viereen jätettiin muutama lomake siltä varalta, ettei joku muistanut ottaa sellaista illan aikana. Henkilökunnan lomakkeille oli toimitettu erillinen palautuskirjekuori, mutta halutessaan myös he saivat palauttaa perheiden palautuslaatikkoon. Koska tutustumisillat jakautuivat kolmelle eri viikolle, ensimmäiset palautteet pystyttiin huomioimaan toteutuksen aikana. Palautteet mahdollistaa vahvuuksien ja heikkouksien näkemisen, minkä ansiosta voidaan tehdä oikeita päätöksiä (Ahonen & Lohtaja-Ahonen 2014, 13). Ensimmäisissä palautteissa mainitut kehityskohdat toteutukselle korjattiin jäljellä oleviin iltoihin. Muutokset toimintaan käyvät ilmi luvusta 6.4.

Menetelmä valittiin, sillä meillä ei ollut vaadittavia resursseja haastatella heitä henkilökohtaisesti paikan päällä. Lomakehaastattelu koettiin paremmaksi vaihtoehdoksi myös vanhempien ja henkilökunnan näkökulmasta, sillä sen sai ha-

lutessaan täyttää rauhassa kotona. Toisaalta valittu menetelmä rajoitti aineiston laajuutta. Osassa lomakkeista kysymyksiin vastattiin hieman eri tavoin kuin mitä kysymyksellä haettiin.

Toisena haastattelumuotona käytettiin teemahaastattelua, jota käytetään silloin, kun ilmiötä ei tunneta ja sitä halutaan ymmärtää. Tutkijalla on oltava ilmiöstä kuitenkin ennakkokäsitys, jotta hän voisi päättää haastattelun teemat. (Kananen 2014, 76-77.) Ennakkokäsitys aiheesta muodostettiin opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Menetelmä valittiin tutustumisiltoihin osallistuneiden esikoululaisten sekä yli 3-vuotiaiden haastatteluun, sillä sen koettiin olevan parempi ja lapsilähtöisempi vaihtoehto kuin lomakehaastattelu. Alle 3-vuotiaat jätettiin haastatteleematta, sillä koettiin, että he eivät kykenisi tuottamaan tarvittavia vastauksia kysymyksiin. Teemahaastattelun avulla kerättyä aineistoa pyrittiin varmentamaan laatimalla vanhempien lomakehaastatteluun kaksi kysymystä myös lapsille.

Haastattelut toteutettiin tutustumisillasta seuraavana päivänä, kun lapsilla oli tapahtumat vielä tuoreessa muistissa. Haastattelukysymyksiä oli laadittu yhteensä kuusi kappaletta (liite 10), jotka esitettiin kaikille samassa järjestyksessä. Koimme tämän olevan loogisin vaihtoehto. Joillekin lapsille esitettiin tarkentavia kysymyksiä, kun taas osalle ei voitu esittää kaikkia kysymyksiä. Osa nuoremista lapsista ei jaksanut keskittyä, ei vastannut kysymykseen tai ei ymmärtänyt joitakin kysymyksiä. Haastattelussa elettiin tilanteen ja lapsen ehtojen mukaan. Ketään ei pakotettu haastatteluun vaan jokaiselta kysyttiin, halusiko hän osallistua. Haastattelun lopuksi lapsia kiitettiin ja keuhuttiin haastattelun menneen hyvin. Näin annettiin lapsille vielä positiivinen palaute hyvästä keskittymisestä ja omien ajatusten kertomisesta.

Alkuperäinen tarkoitus oli haastatella vain osaa 3–5-vuotiaiden ryhmistä. Emme kuitenkaan mielestämme olisi saaneet tarpeeksi lasten vastauksia yhden tutustumisillan perusteella, joten päätimme jakaa haastattelulupakyselyt (liite 9) kaikille tämän ikäluokan ryhmille. Tämän vuoksi osa vanhemmista sai lupalaput tutustumisillan aikana. Ennen haastatteluita henkilökunnalta kysyttiin mielipidettä siihen, ketkä luvan saaneista lapsista kannattaa haastatella. Joiltakin lapsilta ei olisi saanut vastausta, sillä he ovat joko hyvin ujoja tai S2-lapsia, joilla suomi on toisena kielenä. Siksi koettiin helpommaksi haastatella vain

ne lapset, joiden tiesi osaavan tai voivan vastata. 3–5-vuotiaiden kohdalla käytettiin apuna olympiapassia, jotta ujommatkin lapset saattoivat näyttää kuvista ainakin osan vastauksista.

Haastatteluluvan saaneita lapsia oli enemmän kuin lopulta haastateltuja. Muutama lapsi oli haastattelupäivänä poissa ja pari lasta ei halunnut osallistua. Lisäksi lupia tuli myös muutamalle lapselle, jotka eivät osallistuneet tutustumisiin. Häiriöiden minimoimiseksi lapset haastateltiin yksitellen rauhallisessa paikassa. Tästä poikettiin kahdesti, sillä kahden lapsen kohdalla henkilökunta arveli, että he uskaltaisivat puhua enemmän yhdessä. Lisäksi muutama haastateltiin ulkona, mutta tällä ei ollut suurta merkitystä lopputulokseen.

Toinen aineistonkeruumenetelmä oli osallistuva havainnointi. Tällöin tutkijat havainnoivat tutkimaansa ilmiötä vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa (Vilka 2015, 143). Tieteellinen tutkimus edellyttää, että havainnointi toteutetaan ennalta määriteltynä ajanjaksona ja että sen avulla saatu aineisto dokumentoidaan (Kananen 2015, 134-135). Havainnointi toteutettiin tutustumisiltoina ja lasten haastatteluissa. Sen avulla saatu aineisto kirjattiin havainnointipäiväkirjoihin. Menetelmä valittiin varmentamaan lomakehaastattelun ja teemahaastattelun avulla kerättyä aineistoa.

5.4 Aineiston analyysi

Nauhoitetut teemahaastattelut litteroitiin eli kirjoitettiin kirjalliseen muotoon. Kananen (2014, 101-102) mukaan teemahaastattelulla kerätty aineisto tulisi litteroida mahdollisimman sanatarkasti. Tässä yhteydessä koettiin kuitenkin sanatarkka litterointi tarpeettomaksi, sillä teemahaastattelun kohteet olivat alle kouluikäisiä. Sanatarkassa litteroinnissa tutkitaan eleiden, katseiden ja äänenpainojen merkityksiä, mikä vaatii tutkijalta hyvää ammattitaitoa, jota meillä ei opiskeluvaiheessa vielä ole. Päädyimme aineiston yleiskieliseen litterointiin, jossa haastattelu muunnetaan kirjakielelle poistaen murre- ja puhekieliset ilmaisut. (Kananen 2015, 161.) Lomakehaastattelut ja havainnointipäiväkirjat käytiin tässä vaiheessa läpi sellaisenaan. Tämän jälkeen perehdyimme aineistoon hahmottaaksemme sen sisällön perusteellisesti opinnäytetyön tavoitteiden ja tutkimuskysymysten näkökulmasta.

Ennen aineiston analysointia aineistoa tiivistettiin karsimalla tutkimuksen kannalta epäoleelliset asiat pois. Tutkimusaineistosta etsittiin vastauksia tutkimuskysymyksiin sekä viitteitä siihen, miten opinnäytetyölle asetetut tavoitteet saavutettiin. Aineisto ryhmiteltiin sen mukaan, miten ne näihin kriteereihin vastasivat. Näiden ryhmittelyjen pohjalta tulkitsimme aineistoa. Vilkan (2015, 170) mukaan aineistolähtöinen sisällönanalyysi ei pääty aineiston tulkintaan vaan sitä jatketaan tarkastelemalla tulkintaa teoreettisen viitekehyksen avulla. Aineistosta tehtyjä tulkintoja verrattiin luvuissa 2-4 esiintyviin teoretietoihin aiheesta.

5.5 Aikataulu

Milloin?	Mitä?	Miten?
Viikko 4/2016	Opinnäytetyön aiheen vahvistaminen	Ilmoitimme aiheemme lehtorille ja saimme sille hyväksynnän.
10.2.2016	Ohjaavan lehtorin tapaaminen	Kävimme läpi opinnäytetyön aiheen ja ideoita, sekä saimme vinkkejä lähdemateriaalista.
11.2.2016	Varhaiskasvatuksen esimiehen tapaaminen	Keskustelimme opinnäytetyöstä ja mitä tilaaja toivoo siltä. Pohdimme tutustumisiltojen päivämääriä ja saimme infoa uudesta päiväkodista.
21.2.2016	Tutkimusluvan hakeminen	Haimme tutkimuslupaa Haminan vastaavalta varhaiskasvatuspäälliköltä.
11.3.2016	Varhaiskasvatuksen tiimin tapaaminen	Kerroimme suunnitelmastamme ja ideoistamme. Jatkoimme ideoimista tiimin kanssa ja

		saimme lisää vinkkejä tutustumisillan suunnitteluun. Saimme myös tutkimusluvan.
14.4.2016	Suunnitelmaseminaari	Suunnitelmamme esittely ja hyväksyntä. Lisävinkkejä toteutukseen.
19.5.2016	Varhaiskasvatuksen tiimin tapaaminen	Tutustumisiltojen alustavan suunnitelman esittely.
Huhtikuu-elokuu 2016	Teoriatietoon tutustuminen	
Elokuu 2016	Tutustumisiltojen suunnitteleminen	
24.8.2016	Tutustuminen tiloihin	Tutustuimme tarkemmin päiväkodin pihaan ja käytävissä oleviin välineisiin.
1.9. ja 2.9.2016	Kutsujen (liite 2) jako	
15.9.2016	Tutustumisiltojen esittely talon palaverissa	Tutustumisiltojen suunnitelma esiteltiin tarkemmin palaverissa, josta paikallaolijat veivät tiedon eteenpäin ryhmilleen.
Syyskuu 2016	Tutustumisiltojen toteuttaminen	15.9. Esikoululaiset 20.9. 0–3-vuotiaat 21.9. 3–5-vuotiaat ryhmät c ja d 27.9. 3–5-vuotiaat ryhmät e ja f 28.9. 3–5-vuotiaat ryhmät a ja b

7.11.2016	Opinnäytetyö valmis arviointia varten	
17.11.2016	Päätöseminaari	

Opinnäytetyötä olemme kirjoittaneet yhdessä koko opinnäytetyöprosessin ajan.

6 TUTUSTUMISILTOJEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön yhteistyökumppani, Linnoituksen päiväkotia. Kuvaus pyrittiin tekemään mahdollisimman kattavasti, jotta lukija voi muodostaa käsityksen, mistä lähtökohdista työprosessin suunnittelu alkoi. Linnoituksen päiväkotia sijaitsee Haminassa, joten selvyuden vuoksi päiväkodin kuvauksen yhteydessä esitellään Haminan varhaiskasvatussuunnitelmasta aiemmin opinnäytetyössä esiintyneet käsitteet kasvatuskumppanuus ja liikunta. Lisäksi kuvataan toteutuksen suunnitteluprosessi, jonka aikataulu kuvattiin luvussa 5.5, ja niistä tekijöille syntyneet kustannukset. Koska illat etenivät melko samankaltaisesti, emme kokeneet oleelliseksi kirjoittaa jokaisesta illasta erikseen. Muutokset toteutukseen on kuvattu tekstissä.

6.1 Linnoituksen päiväkotia

Yhteistyökumppaninamme opinnäytetyössä oli Haminan uusi liikuntapainotteinen Linnoituksen päiväkotia. Linnoituksen päiväkotia avautui 15.8.2016, esikoulu aloitti toimintansa seuraavana päivänä. Päivähoidossa lapsia oli syyskuun alusta 140 ja esikoulussa 55. Lasten tullessa lomilta ja hoidontarpeessa olevien lasten määrän kasvaessa, päiväkodissa oli 3.10.2016 jo 152 lasta. Päiväkotia on yli 200 paikkainen. Paikat lasketaan henkilökunnan määrän mukaan. (Matero 2016.)

Päiväkodissa on yhteensä 13 ryhmää. Alle 3-vuotiaiden ryhmiä on kolme, 3–5-vuotiaiden ryhmiä kuusi ja esikouluryhmiä neljä. Yksi alle 3-vuotiaiden ryhmistä ja yksi 3–5-vuotiaiden ryhmistä on pidennetty ryhmä. Pidennetyt ryhmät ovat niille lapsille, jotka tarvitsevat myöhäisempää iltahoitoa. Lisäksi rakennuksessa toimii avoin varhaiskasvatus ja toimintaterapia. Ryhmissä työskentelee lastentarhanopettajia, lastenhoitajia ja erityisohjaajia, sekä avustavaa henkilö-

kuntaa. Päiväkodissa on myös yksi varhaiserityisopettaja. Kasvatusvastuullisia henkilökunnasta on 33. Henkilökuntaa koko talossa on yhteensä yli 50. (Matero 2016.)

Koska päiväkotiki on liikuntapainotteinen, liikunta on osa jokapäiväistä toimintaa. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että lapsille on tarjolla paljon erilaisia liikuntavälineitä paitsi ohjattuun toimintaan, niin myös vapaaseen käyttöön. Lähiympäristöä ja sen liikuntamahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisimman paljon. (Matero 2016.)

6.2 Kasvatuskumppanuus ja liikunta Haminan varhaiskasvatussuunnitelmassa

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus tarkoittaa vanhempien ja päivähoidon henkilöstön sitoutumista lapsen oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseen. Lapsen vanhemmilla on omasta lapsestaan aina ensisijainen asiantuntemus, sekä kasvatusvastuu ja -oikeus, kun taas päivähoidon kasvatushenkilöstöllä on annettavanaan kokemuksen ja koulutuksen antamaa osaamista ja tietoa vanhemmille. Kasvatushenkilöstölle kuuluu kasvatuskumppanuuden luomisen ja ylläpidon vastuu. Hyvän kasvatuskumppanuuden pohja luodaan tutustumiskäynneillä hoitopaikkaan ennen hoidon aloitusta. (Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2015.)

Perheiden erilaisten arvomaailmojen sekä erilaisuuden hyväksyminen on edellytys kasvatuskumppanuudessa. Hyvä tiedonkulku ja luottamuksellinen vuorovaikutus ovat yhteisen kasvatusvastuun, sekä päivähoidon ja kodin välisen yhteistyön perustana. Kasvatuskumppanuudessa tärkein asia on päivittäinen kohtaaminen. Antamalla tilaa vanhemman osallisuudelle ja äänelle sitouttaa heitä kasvatuskumppanuuteen. Vanhempien verkostoitumista mahdollistavat tapaamiset, joissa heille annetaan tilaisuus tavata toisiaan. (Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2015.)

Lapsen terveen kasvun sekä hyvinvoinnin perustana on päivittäinen liikkuminen. Lapsi oppii liikkueessaan uusia asioita, kokee iloa ja ilmaisee tunteitaan. Se on luontainen tapa energian purkamiseen, uusien elämyksien saamiseen, sekä tutustua ympäristöön, muihin ihmisiin ja omaan itseensä. Lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja motorisen oppimisen kannalta ohjattu ja säännöllinen liikunta ovat tärkeitä tekijöitä. Lapsen tietoisuus omasta vartalostaan ja

sen hallinnasta luo pohjan terveen itsetunnon kehittymiselle. Myöhempi kiinnostus liikkumisesta ja liikuntaa kohtaan tulevat säännöllisestä liikunnasta ja siitä saaduista positiivisista kokemuksista. (Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2015.)

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan tavoite on turvallinen liikkuminen ja oikeaan liikennekäyttäytymiseen ohjaaminen. Liikennekasvatus otetaan huomioon päivähoitoon kuuluvien päivittäisten toimintojen yhteydessä. Lähiympäristön retkillä käytetään turvaliivejä. Tärkeää on vanhempien ja henkilökunnan vastuu ja esimerkki. (Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2015.)

6.3 Suunnittelu ja kustannukset

Tilaaajan toiveesta tutustumisilta järjestettiin jokaiselle päivähoitoryhmälle sekä esikouluryhmälle. Ohjelmaa suunniteltaessa varauduttiin siihen, että jokaisen ryhmän kaikki lapset tulisivat vanhempiensa ja sisarustensa kanssa paikalle. Tämä merkitsi esimerkiksi esikouluryhmän osalta viittäkymmentäkuutta lasta sekä heidän vanhempiaan ja sisarusiaan, eli suurimmillaan illan osallistujamäärä olisi voinut olla yli sata. Nopeasti päädyttiinkin siihen, että tutustumisilta koostuisi erilaisista rasteista. Näin voitaisiin minimoida odottelu ja jonottaminen mahdollisimman vähäiseksi.

Tutustumisiltojen suunnittelemiseen vaikutti kasvatuskumppanuuteen liittyvä ryhmäytyminen. Iltojen aikana oli tarkoitus saada aikaan tutustumista perheiden ja henkilökunnan kanssa. Tavoitteena ryhmäytymisessä on ryhmän jäsenten keskinäinen tunteminen, vuorovaikutus, luottamus sekä viihtyminen. Ryhmäytymisen perustana käytetään usein toiminnallisia menetelmiä, joiden tarkoitus on lisätä sitä, että ryhmän jäsenet tuntevat olonsa ryhmässä viihtyisäksi ja turvalliseksi. (MAST, 4.) Suunnitteluajana käynnistyivät vuoden 2016 kesäolympialaiset. Sen jälkeen aloimme kehittää ideaa leikkimielisistä olympialaisista, joissa tutustuminen, vuorovaikutus ja viihtyisyys yhdistyisivät.

Tilaaajan toiveena tutustumisilloille oli se, että suunnitelmaa olisi mahdollista muokata jatkossa eteenpäin. Mielestämme olympialaiset vastaavat tähän toiveeseen, koska olympialaisten lajit voidaan muokata lasten iän ja taitotason tai toiveiden mukaisesti. Monipuolisuutta voidaan hakea myös järjestämälle erikseen kesä- ja talviolympialaiset ja valita niihin sopivat lajit. Olympialaisten

toimintapisteiden ideaa on helppo muokata myös muihin ympäristöihin, kuten sisätiloihin sopivaksi.

Seuraavaksi suunniteltiin olympialaisten lajit, missä tuli ottaa huomioon osallistujamäärän lisäksi lasten ikä ja taitotaso. Emme etukäteen tiedneet yksittäisten lasten taitotasoa, joten otimme huomioon yleiset taitotasot. Esimerkiksi alle 3-vuotiailla motoriset taidot keskittyvät erilaisten itsenäisten liikuntamuotojen, kuten juoksemisen ja hyppimisen, harjoitteluun. 3–5-vuotiaat opettelevat motorisia perustaitoja, etenkin käsien motoriikkaa. Esikouluikäisellä tulisi olla jo motoriset perustaidot, joita hän soveltaa erilaisiin ympäristöihin ja leikkeihin. (Sääkslahti 2015, 155, 158-159, 163.) Alle 3-vuotiaiden osalta huomioitiin myös se, että he väsyvät nopeasti eivätkä ole kykeneväisiä keskittymään ohjattuun toimintaan kovin kauaa (Pulli 2007, 8). Siksi heidän osaltaan tutustumisillan ohjelmaa lyhennettiin.

Nuori Suomi ry:n Suunnittelen liikuntaa -palvelusta löytyi idea olympialaisiin, mitä hyödynnettiin tutustumisillan olympialaisia suunniteltaessa. Palvelua käyttäekseen tulee sivustolle rekisteröityä ja kirjautua sisään, joten siteeraamme niitä osia tästä ideasta, joita hyödynsimme omassa toteutuksessa. *Jaetaan jokaiselle parille oma olympiakortti. Kortissa on jokaisen tehtävän kuva ja siihen merkitään rasti aina pisteen jälkeen. Sytytetään olympiatuli. Joku lukee olympiavalan.* (Suunnittelen liikuntaa.) Tutustumisillassa perheille jaettiin olympiapassit (liite 3 ja liite 4), joihin merkittiin rastit aina pisteen suorittamisen jälkeen. Askartelimme olympiasoihdun sekä laadimme oman olympiavalan. *Olympialaisten lajit - - 1. Heittopiste: Lapset heittävät (tennis)palloja, aikuiset saapasta. - - 3. Juoksupiste: Juostaan hyppynaruista tehty rata etuperin ja takaperin. - - 4. Temppupiste: Kokeillaan kuperkeikkaa. Aikuisen istuu maassa ja lapsi menee aikuisen selän taakse ja tekee kuperkeikan käden ja olkapään yli. Aikuisen ottaa lapsen kiinni niskasta ja pepusta. Voidaan myös rakentaa ryhmäpyramidi.* (Suunnittelen liikuntaa.) Liitteen 1. lajeista tähän lähteeseen pohjautuivat heittopiste tai heittopisteet, juoksupiste sekä temppupiste. Esteradan, köydenvedon ja pallonkuljetusradan kehitimme itse. Omatoimipisteinä toimivat ruutuhyppely ja venyttely.

Olympialaisten materiaaleista suurin osa tuli päiväkodilta. Rasteilla käytettiin pihalla jo olevia telineitä sekä välinevaraston välineitä. Päiväkoti ja esikoulu

kustansivat välipalan omista varoistaan. Koska kaikkea tarvitsemaamme materiaalia ei ollut saatavilla, käytimme myös omia välineitämme. Lisäksi hankimme lopun materiaalin itse, sillä koimme, että meillä olisi niille käyttöä tulevaisuudessa. Olympiasoihtu rakennettiin omista materiaaleista ja yhdet saappaat olivat omat, kahdet lainattuja. Pallonheittopisteen ämpärit ja tennispallot olivat myös omiamme, samoin pilli ja pienten illassa pallonkuljetuksessa käytetyt putket. Koska ensimmäisenä iltana osallistujia odotettiin tulevan paljon, lainasimme viereiseltä koululta megafonin äänentoistoa varten. Saappaanheiton lastensaappaisiin kului 4 euroa, rastipassien tarroihin 26 euroa, kertakäytötmukeihin 8,20 euroa. Lisäksi myöhästyneen välipalatilauksen vuoksi kustansimme itse yhdelle illalle osan välipalasta, 1,80 euroa. Loput käytettiin edelliseltä illalta. Itse ostamamme materiaali kustansi yhteensä 40 euroa.

6.4 Tutustumisiltojen kulku

Tutustumisiltojen kulku aloitettiin 15.9. esikoululaisista, sillä he ovat mukana toiminnassa vain vuoden. Tämän vuoksi heidän oli tärkeintä päästä tutustumaan toisiinsa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Esikouluryhmän jälkeen oli 20.9. alle 3-vuotiaiden vuoro. 3–5-vuotiaiden ryhmät jaettiin kolmelle kerralle, 21.9., 27.9. ja 28.9., sillä ryhmiä oli liian monta yhdelle kerralle. Ryhmät jaettiin niin, että vierekkäiset ryhmät pääsivät mukaan samaan aikaan. Poikkeuksena viimeinen ilta, jossa ryhmillä on eri eteiset.

Jokaisella viidellä tutustumisillalla oli pohjana sama rakenne. Toimintoja helpotettiin tai luotiin haastavammaksi lasten ikä- ja taitotasojen mukaisesti. Haasteellisuudessa huomioitiin myös vanhemmat ja lasten mahdolliset vanhemmat sisarukset. Alle 3-vuotiaiden ryhmälle oli neljä rastia, sitä vanhemmille seitsemän. Varsinaisten rastien lisäksi oli omatoimipisteitä, joilla sai odotella, mikäli seuraavalla rastilla oli ruuhkaa. Rastien oli tarkoitus olla rentoja ja hauskoja. Koska tilaaja toivoi iltojen toteutuksen sijoittuvan päiväkodin pihalle, huomioimme sateen mahdollisuuden tekemällä varasuunnitelman sisätiloissa toteutettavaksi. Tämän jälkeen meille kuitenkin painotettiin, että tapahtuman tulee sijoittua ulos säästä riippumatta, joten varasuunnitelma jätettiin huomiotta.

Jokainen ilta aloitettiin samalla tavalla. Perheille jaettiin heidän saapuessaan olympiapassit. Aluksi toivotettiin perheet tervetulleiksi ja kerrottiin, mitä illan aikana oli tarkoitus tehdä. Kerroimme kyselylomakkeista ja muistutimme, että

lapset ovat vanhempien vastuulla. Kerroimme myös, että ilta päättyy välipalaan ja sen jälkeen perheillä on lupa jäädä vielä leikkimään ja tutustumaan pihaan, sekä mahdollisuus keskustella henkilökunnan kanssa. Sen jälkeen sytettiin olympiasoihtu ja luettiin olympiavala. Ensimmäisenä iltana pidettiin liikunnallinen tutustumisleikki, johon myös henkilökunta osallistui, jotta perheet saivat tutustua heihin. Illan palautteiden perusteella päätimme lopuilta illoilta jättää tämän toiminnon pois ja sen sijaan pyytää olympiavalan lukemisen jälkeen kätelemään lähimpänä olevia hyvän yhteishengen nimissä. Muina iltoina vedettiin myös pieni alkuverryttely, jonka jälkeen siirryttiin rasteille.

Liikkumisjärjestys rastilta toiselle oli merkitty olympiapasseihin valmiiksi, jotta rasteille ei tulisi ruuhkaa. Ensimmäisen illan jälkeen päätimme, että jäljellä olevina iltoina muutamme ohjeistustamme. Näin ollen vain aloitusrasti oli ennalta määriteltä, jotta saisimme hajautettua perheet tasaisesti rasteille. Sen jälkeen perheet saivat valita, mihin seuraavaksi menisivät. Kun kaikki rastit oli suoritettu, lapset saivat viimeiseltä rastiltaan palkinnoksi valita haluamansa tarran.

Lopuksi perheillä oli mahdollisuus pieneen välipalaan sekä yhteiseen jutusteluun. Valitsimme välipalaksi kasviksia sekä mehun, sillä lapsen hyvinvointi edellyttää päivittäisen ulkoilun lisäksi terveellistä ja monipuolista ravintoa (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 10). Tämä aika oli paitsi rentoutumisen ja loppukeskustelun, niin myös verkostoitumisen kannalta tärkeää. Kasvatuskumppanuuteen kuuluu myös edistää vanhempien mahdollisuuksia verkostoitua (ks. luku 2.1 ja 6.2), joten liikunnan jälkeinen yhteinen välipal hetki antoi siihen tilaisuuden. Lisäksi keskustelimme tuona aikana joidenkin vanhempien ja työntekijöiden kanssa ja saimme heiltä palautetta illasta.

Alun ohjeistukseen ja tutustumisleikkiin varattiin 15 minuuttia. Jokaiselle rastille aikaa oli varattu 7 minuuttia. Ensimmäisenä iltana totesimme, että 7 minuuttia oli osalle esikouluikäisistä lapsista liian pitkä aika. Kun jäljellä olevina iltoina lapset olivat nuorempia, päätettiin tuota aikaa lyhentää viiteen minuuttiin. Kolmen illan jälkeen päädyttiin siihen, että perheiden suoriutuessa rastien tehtävistä eri aikaan, ennalta määritettyä aikaa rasteilla ei ole. Näin jokainen perhe sai liikkua itselleen sopivassa tahdissa. Illan aikataulun laatimisessa otettiin huomioon myös henkilökunnan toiveet ja se että perheessä voi isompien lapsien lisäksi olla nuorempia, minkä vuoksi perheiden täytyi päästä ajoissa iltatoimiin.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Olellainen osa tutkimuksessa on kerätyn aineiston analysoiminen, tulkitseminen sekä johtopäätösten teko. Analyysivaiheessa selviää, millaisia vastauksia tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin saatiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.) Aineiston analysoimisesta on kerrottu aiemmin luvussa 5.4. Tässä luvussa esitetään tutkimustulokset, joista tehdyt johtopäätökset esitellään luvussa 8.

Perheiden kyselylomakkeita palautettiin yhteensä 36 kappaletta. Henkilökunnan kyselylomakkeita palautettiin 16 kappaletta. Lisäksi haastateltiin yhteensä 44 lasta. Tämän lisäksi saimme suullista palautetta iltojen aikana ja niiden jälkeen sekä henkilökunnalta, että perheiltä. Saimme paljon kiitosta tapahtuman järjestämisestä.

7.1 Päiväkodin henkilökunnan palaute

Henkilökunnalle jaetussa lomakkeessa ensimmäinen kysymys oli: *Miten koette tutustumisillan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen perheiden kanssa?* Tällä kysymyksellä pyrittiin saamaan vastauksia opinnäytetyön tavoitteeseen edistää kasvatuskumppanuuden syntymistä ja kehittymistä päiväkodin henkilökunnan ja perheiden välillä liikunnan avulla. Lähes kaikissa henkilökunnan vastauksissa todettiin tutustumisillan vaikuttaneen myönteisesti kasvatuskumppanuuteen. Henkilökunta pääsi tutustumaan myös muiden ryhmien vanhempiin ja perheisiin kuin vain omansa ja liikunnallisiin tapahtumiin osallistuvat usein molemmat vanhemmat. Tutustumisillan rentous ja epävirallisuus loivat pohjaa luottavaiseen yhteistyöhön, mikä puolestaan edesauttaa vaikeiden asioiden puheeksi ottamista. Useassa palautteessa huomioitiin kuitenkin myös se, että keskustelua vanhempien kanssa ei syntynyt tarpeeksi joko suuren ryhmän tai liian lyhyen ajan vuoksi.

Toinen kysymys henkilökunnalle oli: *Miten liikunta eroaa muista tavoista aktivoita ja osallistaa vanhempia mukaan?* Kysymys pohjautui opinnäytetyön lukiin 2.2 ja 4, joissa käytiin läpi vanhempien osallistamista. Tällä kysymyksellä pyrittiin saamaan vastauksia siihen, miten liikunta näkyy kasvatuskumppanuuden rakentumisessa. Useassa vastauksessa tuotiin ilmi, että vanhemmat ovat rennompia. Toisia vanhempia liikunta innostaa paremmin mukaan, toiset vanhemmat saattavat puolestaan kokea olonsa kiusalliseksi. Liikunta on

koko perheen yhteistä tekemistä, mikä osallistaa vanhempia ja lapsia toimimaan yhdessä.

Kolmas kysymys oli aseteltu muotoon: *Oliko tutustumisilta kokonaisuudessaan toimiva?* Tällä kysymyksellä pyrittiin saamaan henkilökunnan arvioita tutustumisillan positiivisista ja negatiivisista puolista. Lähes kaikissa vastauksissa tutustumisilta todettiin toimivaksi, mutta myös kehitettäviä asioita löytyi. Useassa vastauksessa toistui se, että ilta oli sopivan pituinen ja liikuntapisteitä oli riittävästi ja ne olivat sopivia lapsille. Illan alustus oli selkeä ja vanhempien vastuu lapsistaan tapahtuman aikana oli hyvin kerrottu. Yksi vastaaja huomioi sen, että olympiatuli oli hauska. Äänentoisto tai äänen kuuluvuus esiintyi monessa palautteessa kehityskohteenä: ääni ei kuulunut riittävän hyvin laajalla piha-alueella. Ensimmäisen tutustumisillan palautteessa oli huomioitu kehityskohteenä se, että liikuntapisteiden numerot olisivat voineet olla esillä. Näin olisi huomioitu pedagoginen näkökulma, sillä lapset opiskelevat samalla numero-numeromerkki-vastaavuutta. Tämä korjattiin muihin iltoihin eikä sitä esiintynyt muiden iltojen palautteissa.

Neljäs kysymys henkilökunnalle oli: *Miten voisitte kehittää tutustumisillan ideoita/suunnitelmaa jatkossa?* Tämä kysymys pohjautui tutustumisilloille asettamamme tavoitteeseen antaa henkilökunnalle ideoita vastaavanlaisten tapahtumien järjestämiseen. Vastauksissa todettiin, että vastaavanlaista ohjelmaa voisi järjestää myös muualla kuin päiväkodin pihalla, esimerkiksi metsässä tai puistossa. Liikunnallisia iltoja on järjestetty aiemminkin syyskaudella, mutta kevätkaudella voisi järjestää toisen. Henkilökunta voisi järjestää vanhemmille yhteisen hetken keskinäiseen tutustumiseen, minkä aikana lapset olisivat henkilökunnan kanssa omassa toiminnassa. Jatkossa pieni alkukevennys sekä yhteinen illan lopetus voisivat tuoda lisää ryhmähenkeä.

Viimeinen kysymys oli: *Miten itse kehittäisitte kasvatuskumppanuutta liikuntaa hyödyntäen?* Tällä pyrittiin saamaan ammattilaisten näkökulmaa tutkimuksen pääkysymykseen ”Miten kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää liikunnan avulla?” Vastauksissa todettiin, että moni jo nyt päiväkodin arjessa toteutuva toiminto voitaisiin järjestää liikunnan merkeissä. Todettiin, että vanhempainillat voitaisiin järjestää liikunnallisena. Vanhempainvartit / -keskustelut voitaisiin pitää esimerkiksi kävelylenkin aikana. Perinteiset juhlat, kuten joul- ja kevätjuh-

lat, voisivat olla liikuntapainotteisia tai liikunta-aiheisia. Tapahtumia voisi järjestää vuodenaikojen mukaan. Vanhempi-lapsi-liikuntatapahtumia voitaisiin järjestää joko oman ryhmän kesken tai yhdessä muiden kanssa. Päiväkodin tiloissa voitaisiin järjestää perheille ”harrastuksia”, joissa olisi ammattitaitoiset ohjaajat. Eräässä vastauksessa huomioitiin myös se, että perheiltä voitaisiin kysyä heidän toiveitaan ja ideoitaan. Voitaisiin käyttää myös valmiita materiaaleja, esimerkiksi Nuori Suomi ja Valo. Parissa vastauksessa kerrottiin, että perheiden liikuntaa haluttaisiin lisätä ja innostaa heitä yhteiseen tekemiseen. Tässä voitaisiin käyttää apuna esimerkiksi liikuntapassia. Liikuntana voisi olla esimerkiksi metsäpolulla liikkuminen.

Lopuksi oli vapaan palautteen aika. Tämä kohta oli monessa lomakkeessa tyhjä. Monessa vastauksessa kiiteltiin mukavasta ja hyvin järjestetystä liikuntailasta ja toivottiin tsemppiä jatkoon. Kehitysideoita tuli myös tähän kohtaan. Todettiin, että esikouluryhmälle vedetty tutustumisleikki oli mukava, mutta olisi voinut kestää kauemmin. Toinen vastaaja kaipailee rastia, jossa perheet olisivat voineet tehdä enemmän yhdessä, minkä jälkeen udeltiin, olisiko työntekijöiden pitänyt haastaa perheitä toimimaan enemmän yhdessä.

7.2 Vanhempien palaute

Ensimmäinen vanhemmille suunnattu kysymys oli: *Miten koette tutustumisillan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen henkilökunnan kanssa?* Suuressa osassa vastauksista todettiin, ettei tutustumisillalla ollut juurikaan vaikutusta kasvatuskumppanuuteen henkilökunnan kanssa. Illan aikana ei ollut tarpeeksi aikaa keskustella henkilökunnan kanssa. Neljässä palautteessa todettiin, että ensivaikutelmalla on suuri merkitys ja se on saatu jo ennen tutustumisiltaa lapsen vienti- ja hakutilanteissa. Yksi perhe arvostaa näissä hetkissä sitä, että henkilökunta kertoo rehellisesti lapsen päivän sujumisesta. Osassa vastauksista kuitenkin todettiin, että illalla oli positiivinen vaikutus kasvatuskumppanuuteen. Koettiin, että henkilökuntaan pääsi tutustumaan illan aikana paremmin. Hoitopäivän aikana on usein kiireistä, joten oli mukavaa päästä juttelemaan henkilökunnan kanssa kiireettömästi. Lisäksi oli mukavaa tutustua muidenkin ryhmien henkilökuntaan.

Toinen kysymys käsitteli perheen vapaa-ajan liikuntaa ja se oli muotoiltu: *Mitä ajatuksia teillä on perheenne vapaa-ajan liikunnasta tutustumisillan jälkeen?*

Suurimmassa osassa vastauksista todettiin, että perheet liikkuvat paljon yhdessä. Toisaalta osassa vastauksista kävi ilmi, että perheet voisivat liikkua enemmänkin yhdessä etenkin, jos olisi enemmän yhteistä vapaa-aikaa. Lasten suuri ikäero koettiin myös hankaloittavan kaikkia miellyttävän toiminnan keksimistä. Tutustumisilta toi muutamalle vastaajalle kuitenkin uusia ideoita siihen, miten pienillä asioilla voidaan järjestää mukavaa tekemistä lapsille ja yhteistä puuhaa koko perheelle. Muutamassa vastauksessa mainittiin, että jatkossa perheet rakentavat kotona vastaavanlaisia tempuratoja sekä kokeilevat köydenvetoa. Uusia liikuntavälineitä aiotaan hankkia kotiin tulevaisuudessa.

Kolmas kysymys vanhemmille oli: *Olisiko teillä kiinnostusta jatkaa vastaavanlaista toimintaa yhdessä muiden perheiden kanssa?* Tilaajan kanssa tutustumisilta ideoitaessa tuli puheeksi se, että ohjelma voisi olla sellaista, mitä perheet voisivat jatkossa järjestää keskenään, ilman henkilökuntaa. Suurin osa vastaajista oli kiinnostunut yhteisestä toiminnasta. Lapset viettävät paljon aikaa keskenään, joten koettiin, että olisi mukava tuntea heidän vanhempiaan paremmin. Moni kuitenkin mainitsi, että järjestäjänä tulisi toimia jokin muu taho. Monella perheellä vapaa-aika kuluu omiin menoihin, kuten lasten ja vanhempien omiin harrastuksiin, joten aikaa ei säännöllisesti riitä muuhun. Muutamassa palautteessa toivottiin yhteistä toimintaa vuosittain tai kausittain. Muutama vastaaja myös ehdotti päiväkodin liikuntakerhon järjestämistä, mihin vanhemmat olisivat halukkaita lähtemään mukaan. Osassa vastauksista todettiin suoraan, että kiinnostusta yhteiseen toimintaan ei ole.

Neljäntenä kysymyksenä oli: *Koitteko tutustumisillan ohjelman toimivaksi? Millä tavoin?* Tällä kysymyksellä pyrittiin saamaan vanhempien arvioita tutustumisillan toteutuksesta. Suuressa osassa vastauksista todettiin, että olympialaisten toimintapisteet olivat mukavia ja niitä oli riittävästi. Ohjelma koettiin sopivan pituiseksi, jotta lasten mielenkiinto pysyi yllä. Eri toimintapisteistä koostuva systeemi todettiin toimivaksi, sillä osanottajia oli paljon, mutta nyt vältettiin jonottelulta ja ruuhkalta. Muutamassa palautteessa oli kehuttu, että tarjolla oli terveellistä välipalaa eikä aina makeaa. Kehitysehdotuksia tutustumisillalle esitettiin myös. Vanhempien vastauksissa toivottiin, että tutustumisiltoihin oltaisiin otettu yksi ryhmä kerrallaan. Näin oltaisiin voitu tutustua paremmin muihin perheisiin ja saatu lisää ryhmähenkeä, nyt tutustuminen jäi etäiseksi. Äänen kuuluvuus oli ajoittain heikkoa. Yksi vastaaja olisi myös toivonut, että

olympialaiset olisi suoritettu perheiden ja työntekijän muodostamissa tiimeissä. Tutustumisillan aloitusaika koettiin liian myöhäiseksi perheiden nuorimpien lasten kannalta. Lisäksi todettiin, että henkilökunta olisi voinut hakeutua enemmän perheiden pariin olympialaisten päätteeksi olleen välipalan aikana.

Myös vanhemmille annettiin mahdollisuus vapaaseen palautteeseen. Esikoulun ohjaajia keuhuttiin ja kiiteltiin. Tapahtuma sai myös kiitoksia, todettiin sen olevan mukavaa vaihtelua arkeen. Yksi ensimmäisen illan vanhemmista kaipaill selkeämpää ohjeistusta, mikä yritettiin huomioida muiden iltojen ohjeistusta suunniteltaessa. Toivottiin myös sitä, että vanhemmat oltaisiin saatu enemmän keskustelemaan keskenään. Tutustumisillan olisi voinut aloittaa 18.00 sijasta kello 16.00, jolloin työntekijöille ei olisi tullut niin pitkää työpäivää. Lisäksi toimintapisteille toivottiin kuvaohjeita, jotta pienimmille lapsille olisi ollut helpompaa selittää, mitä oli tarkoitus tehdä. Yhdessä palautteessa todettiin, että uusi päiväkotikerho herättää perheessä monenlaisia ajatuksia.

7.3 Lasten palaute

Vanhempien palautteen kanssa samalla lomakkeella oli myös lapsille suunnattuja kysymyksiä. Ensimmäinen kysymys oli *Millaista Linnoituksen olympialaisissa oli (rastita ja kerro omin sanoin)*: Olimme käyttäneet Papunetin kuva-pankista löytyneitä kolmea hymynaamaa, joista lapsi sai itse, tai vanhemman avustuksella, rastittaa mieleisensä vaihtoehdon. Vaihtoehdot olivat *kivaa, ihan ok* tai *tylsää*. Vastauksia esikoululaisilta, 3–5-vuotialta ja alle 3-vuotialta tuli yhteensä 34. *Kivaa* oli vastattu 27 kertaa, joista yhteen oli lisätty, että oli ollut tosi kivaa. *Ihan ok* oli vastattu 8 kertaa ja *Tylsää* yhden kerran. Esikoululaisten mielestä parasta oli ollut köyden veto. Saappaanheitto ja pallonheitto olivat olleet kivoja myös. Alle 3-vuotialta yksi oli kertonut juoksun olleen kivaa. 3–5-vuotiaiden palautteissa jonkun mielestä oli hauskaa tehdä tehtäviä. Yksi vanhemmista oli kertonut, että ”*Lapset tykkää ja viihtyy, se on tärkeintä*”. Palautteissa kerrottiin myös, että oli hauska tunnelma ja riittävästi tehtäviä. Saimme lapsilta myös suoraan lainattuja vastauksia. 6-vuotias kertoi, että ”*Oli kivaa ja sillee*”. 5-vuotias oli sitä mieltä, että ”*Tylsää, koska siellä ei ollut juoksukenttää*”.

Toinen kysymys oli kaksiosainen. Se oli muotoiltu *Mikä olympialaisissa oli kaikkein kivointa? Mitä niistä olisi kiva tehdä kotona?* Esikoululaisten mielestä

kivointa oli ollut muun muassa saappaanheitto. Oli ollut mukavaa yrittää parantaa omaa ennätystä ja kisata omaa perhettä vastaan. Kiipeilytelineissä ja tempuradallakin oli ollut mukavaa, samoin juoksuradalla, kun sai mennä takaperin ja hyppiä esteitä. Köydenveto oli mainittu useamman kerran, jonka yhteydessä oli mainittu isä-poika vastaan äiti-tytär ja lapset vastaan aikuiset. Erään äidin mukaan kivaa oli ollut aloitus soihtuineen ja valoineen. Yhden mielestä kivaa oli ollut ruoka, toisen mielestä kaikki. Kotona olisi kivaa vetää köyttä, juosta esteradalla, mennä takaperin ja saada juoksurata, jossa mennä etu- ja takaperin. Yksi lapsista haluaa samanlaisen juoksuradan, kuin millainen olympialaisissa oli ja toisen mielestä olisi kivaa tehdä kaikkea. Alle 3-vuotiaat olivat kertoneet, että kivointa oli ollut juoksurata ja rasti numero 2, eli pallonheitto. Eräs äiti kertoi lapsen olleen melko väsynyt, mutta tehneen vähän kaikkea ja sinnepäin. 3–5-vuotaiden mielipiteistä kävi ilmi, että kivointa oli tempurata, juoksurata ja esterata. Myös köydenveto, saappaanheitto, pallonheitto ja hulavanteet oli mainittu. Erään lapsen mielestä köydenveto oli ollut hassua, eikä juoksuradalta olisi malttanut lähteä pois. Jonkun mielestä kaikki oli kivaa. Kivaa oli ollut myös hassuttelu, yhdessä tekeminen ja kavereiden kanssa oleminen. Yksi ei osannut vastata. Erään lapsen mielipide oli, että ”Öö... Se... *Syöminen. Siin oli kurkkui.*” Kotona olisi mukava vetää köyttä. Köydenvetoon tarvittaisiin kuitenkin mukaan kavereita ja tuttaviam. Kotona voisi olla myös pallonheittoa, esimerkiksi vanteiden läpi. Vanteita voisi myös heittää. Saappaanheitto voisi olla hauskaa koko perheen voimin. Kolme lasta kertoi, että kotona olisi kiva tehdä kaikkea.

Lisäksi haastateltiin yhteensä 44 lasta. Suurin osa haastatteluista toteutettiin seuraavana päivänä, muutama parin päivän sisällä. Haastattelukysymyksiä oli kuusi, joiden lisäksi tehtiin tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä.

Ensimmäinen kysymys oli *Millaiset olympialaiset esikoululla/päiväkodilla oli?* Esikoululaiset, sekä päiväkodin lapset kertoivat olympialaisten olleen kivat, hyvät tai hauskat. Yhden esikoululaisen mielestä ne olivat olleet ”*tosi kivat ja vähäsen hauskat*”. Toinen kertoi niiden olleen eilen. Muutama ei osannut vastata. Tarkentavana kysymyksenä muutamalta lapselta kysyttiin, mikä oli ollut kivaa. Kivaa oli ollut saappaanheitto, pallonheitto ja narunveto. Yhden mielestä kivaa oli ollut se, mistä menttiin takaperin. Yksi lapsista piti hyppäyksestä, juoksusta ja kiipeilystä, toinen taas köydenvedosta. Oli mukavaa saada valita tarra viimeiseltä pisteeltä. Kivaa oli myös se, kun sai juosta ja tehdä kaikkea.

Yksi lapsista ei osannut kertoa, mistä oli pitänyt. Eräs lapsista kertoi innoissaan saappaanheitosta näin: ”*Mä heitin saappaan oikein oikein... Mä oikein korkeelle muuten se meni tonne lamppuun asti, sitä ei saa kukaa! ... Ja sit mä heitin mun oman puuhun ja sit se sit se meni rikki ja sit se meni korii.*”

Ensimmäiseen kysymykseen saatiin myös aiheeseen liittymättömiä vastauksia, tai joita ei pystytty tulkitsemaan. Yksi lapsista mainitsi olympialaisissa olleet leikkitarat, toinen ihmetteli, miksi haastattelija oli ollut olympialaisissa ja kolmatta kiinnosti puhua vaatetuksesta. Lisäksi yksi muisteli kesäolympialaisia.

Toisena kysymyksenä oli *Harrastatko jotain liikuntaa?* Vastaukset olivat monipuolisia ja lähes kaikilla lapsilla oli ainakin yksi harrastus. Sekä esikoululaisista, että päiväkodin lapsista muutamat kertoivat harrastavansa jalkapalloa, juoksua, teinisirkusta/sirkusta, pesäpalloa ja balettia/tanssia. Kolme lasta ei tiennyt ja muutama ei harrasta mitään. Esikoululaisista kaksi lasta kertoi harrastaneensa joskus jalkapalloa. Myös muskari mainittiin liikunnallisena harrastuksena. Yksi pohti, onko Barbien kanssa leikkiminen liikuntaa. Esikoululaisten vastauksista tuli myös harrastustoiveita. Harrastuksiin toivottiin uimakoulua, ”änäriä”, sekä halua harrastaa jotain muutakin. Yksi lapsista kertoi aikovansa harrastaa isona jääkiekkoa. Päiväkodin lapset kertoivat harrastavansa pallonheittoa, kuperkeikkojen tekemistä, ruutuhyppelyä, taistelemista ja tempuilua. Yksi kertoi, että he äidin kanssa yrittävät harrastaa ja ainakin heittävät palloa.

Kolmantena kysyttiin, *Miten liikut perheen kanssa kotona?* Tähän kysymykseen vastattiin hieman eri tavoin ja muutamalle kysymys oli hankala, muun muassa kielimuurin takia. Yhteistä sekä esikoululaisten, että 3–5-vuotiaiden vastauksissa olivat juosten, kävellen, hyvin tai aika hyvin. Muutama lapsista ei tiennyt tai muistanut, miten liikkuvat kotona. Esikoulun lapset kertoivat liikkuvansa perheensä kanssa myös pyörillä tai autolla. Yksi kertoi käyvänsä iltalenkillä. Eräs lapsista kertoi, että he liikkuvat kotona ihan niin kuin pitääkin. Myös puistoilu, pyörälenkit ja happihyppely mainittiin. Yksi kertoi tekevänsä perheensä kanssa kaikkea kivaa, he ovat pihalla tosi paljon ja leikkivät. Yksi kertoi, etteivät he pääse liikkumaan kovin paljon. Päiväkotilapset mainitsivat liikuntamuotona myös hyppelyn. Yksi päiväkodin lapsista liikkuu siskonsa kanssa ja toinen kertoi, ettei ole liikkunut yhtään kertaa. Sekä esikoululaisilta,

että 3–5-vuotiailta lapsilta tuli vastauksia myös aiheen vierestä, tai niitä ei kyetty tulkitsemaan.

Neljäs kysymys koski sitä, miten lapset haluavat liikkua. Kysymys oli muotoiltu *Miten haluaisit liikkua kotona tai esikoulussa/päiväkodissa?* Sekä esikoulun, että päiväkodin lapset vastasivat, että juosten. Muutama lapsista ei tiennyt, miten haluaisi liikkua. Esikoululaiset haluaisivat myös kävellä, pelata palloa ja liikkua yksin, kuten koululaiset. Yksi lapsista toivoi pääsevänsä äidin kanssa juoksemaan. Toinen tahtoi liikkua vapaasti ja kolmas ”ajaa rossilla”. Yksi totesi, että ”*Oon varmaan sata kertaa liikkunu eskaris*”. Eräs lapsista toivoi esikoululle televisiota ja samanlaista Playstationia ja ohjaimia kuin hänellä itsellään on. Toinen tahtoi leikkiä Barbieilla sekä kotona, että esikoulussa. Yksi lapsista kertoi, että olisi kiva pelata jonkun kanssa. Päiväkodin lapsilla oli hie-man erilaisia toiveita. Kaksi lasta tahtoi vain taistella. Toinen lapsista mahdollisesti halusi vain matkia toisen vastausta. Narunveto ja juoksurata mainittiin myös. Yksi lapsista tahtoi tehdä päiväkodissa kaikkea samaa, mitä olympialaisissa oli. Päiväkotiin toivottiin myös liukumäessä laskemista. Kotona haluttaisiin hyppiä ja pomppia trampoliinilla, sekä juosta. Myös numerohyppely mainittiin, tarkennuksena ruutuhyppely. Lisäksi toivottiin liikkumista ihmisen kanssa. Eräs lapsista vastasi kysymykseen käymällä lattialle möyrimään. Lapsi vastasi myöntävästi, kun haastattelija kysyi, ”*Tuolla tavallako?*”

Seuraavaan kysymykseen lähes kaikki lapset vastasivat yksimielisesti. Kysymys oli *Oliko kivaa olla ja jutella yhdessä esikoulun/päiväkodin aikuisten kanssa olympialaisissa?* Lähes kaikki vastasivat ”*Joo*”, tai ”*Oii*”. Yksi esikoululaisista vastasi, että se oli ollut ihan kivaa. Päiväkodin lapsista yksi kertoi, ettei ollut jutellut aikuisten kanssa ja toinen ei tiennyt. Yhden mielestä oli ollut kiva jutella, koska oli ollut tuttuja.

Lopuksi lapsilta kysyttiin *Haluatko sanoa vielä jotain?* Melko moni pudisti päätään tai sanoi, ettei halua. Yksi esikoululaisista totesi englanniksi ”*No!*” Muutama lapsi sekä esikoulusta, että päiväkodista halusi kuitenkin sanoa vielä jotain. Esikoulusta kerrottiin muun muassa, että narunvedossa oli tullut tasapeli. Yksi lapsista sanoi, ettei jaksaa kertoa vaan menee leikkimään. Toinen pohti syömistä. Eräs haastateltava esikoulusta lopetti haastattelun näihin sanoihin: ”*No semmosen asian että tota oli aika kivaa siellä, oli kaikkii tehtävii ja heitto*”

ja vetämistä ja semmost. Aika kivoi.” Päiväkodin lapsista kaksi kertoi leikki-neensä olympialaisissa. Yksi kertoi heittäneensä palloa vanteen ali ja oli osu-nutkin, ainakin yhden kerran. Eräs kertoi haluavansa kokeilla köydenvetoa ja, että hämähäkkikiikussa on kivaa. Kaksi lasta kiinnostui olympiapassin kuvista ja halusi keskustella niistä. Lapsista yksi kertoi näin: *”Mä tykkäsin narunvedost ku se narunveto niinku... Ku toinen on siellä ni mä jaksan pitää.”*

Haastatteluissa jokunen lapsista ehti kertoa asioita, ennen kuin kysyttiin mi-tään. Eräs esikoululainen halusi kertoa, että narunveto oli ollut *”sikäkivaa”*. Toista esikoululaista askarrutti, miten olympiasoihtu oli tehty. Hänestä oli myös hassua, että kaiutin ei kuulunut.

7.4 Omat havainnot

Kutsuun (liite 2) oltiin mainittu liikunnallisuuden ja sään huomioimisen vaate-tuksessa. Vanhemmat olivat hyvin huomioineet tämän, sillä lähes kaikilla oli ulkoliikuntaan sopivat varusteet. Kutsussa oli mainittu myös se, että paikalle voidaan tulla koko perheen voimin. Moni tulikin koko perheen voimin ja osalla oli mukana myös ainakin isovanhempia. Osa perheistä tuli useana iltana, koska heillä oli lapsia useassa ryhmässä. Jotkut taas olivat jakaneet käynnit niin, että toinen vanhemmista tuli toisen lapsen kanssa toisella ja toinen toi-sella kerralla. Muutama pidennettyjen ryhmien perheistä ei päässyt paikalle, mutta lapset pääsivät osallistumaan olympialaisiin henkilökunnan mukana.

Kutsussa mainittu leikkimielinen kisaileminen ja hauskan pitäminen ei puoles-taan kaikkia tavoittanut. Vanhemmat toimivat hyvin eri tavoin liikuntapisteiden suorittamisessa. Osa antoi lasten suorittaa tehtäviä itse, mutta osa heittäytyi jopa kirjaimellisesti mukaan leikkiin. Eräs vanhempi antoi lasten voittaa köy-denvedossa ja heittäytyi hiekkaan, kuin lapset olisivat vetäneet hänet nurin. Vanhemman toiminta aiheutti lapsissa suurta riemua ja se muistettiin vielä seuraavan päivän haastatteluissa. Perheistä toiset suoriutuivat toimintapis-teiltä nopeammin kuin toiset, sillä osa lapsista halusi siirtyä heti seuraavalle, kun taas osa malttoi kokeilla tehtäviä useaan kertaan.

Kierrellessämme liikuntapisteiden väliä, havainnoimme paitsi toimintaa, myös osallistujien ja henkilökunnan välistä vuorovaikutusta. Joidenkin osallistujien keskusteluista välittyi se viesti, että tällaista tapahtumaa toivottaisiin jatkossa-kin. Monelta tuli kiitosta siitä, että joku viitsii järjestää tällaisia iltoja. Kahtena

iltana henkilökuntaa ei ollut tarpeeksi jokaiselle toimintapisteelle, joten toinen meistä toimi köydenvetopisteen vetäjänä. Näinä iltoina emme pystyneet havainnoimaan toimintaa yhtä laajasti kuin muina iltoina. Pystyimme kuitenkin havainnoimaan tarkemmin yhden toimintapisteen kautta perheiden yhdessäoloa sekä vanhempien ja lasten välistä toimintaa ja vuorovaikutusta. Tällä pystyttiin vahvistamaan aikaisempaa havainnointia siitä, miten eri tavoin perheet toimivat.

Kasvatuskumppanuuden ja liikunnan kannalta tutustumisilta painottui lopulta vahvemmin liikuntaan. Vaikka illan aikana havaittiinkin vanhempien ja henkilökunnan välistä vuorovaikutusta, niin lopulta se jäi kuitenkin vain lyhyiksi tuoki-
oiksi. Kuitenkin, koska kasvatuskumppanuuteen kuuluu vuorovaikutus ja verkostoitumisen mahdollistaminen, tätäkin tapahtui kiitettävästi. Jokainen vanhemmista pääsi halutessaan keskustelemaan henkilökunnan ja muiden vanhempien kanssa viimeistään ohjelman loputtua välipalalla. Moni jäikin vielä keskustelemaan ja yhtenä iltana muutamat vanhemmat pääsivät myös tutustumaan lapsensa ryhmän tiloihin.

Lasten haastattelussa havaittiin, että osa ymmärsi jotkut kysymyksistä eri tavalla kuin toiset. Tästä huolimatta saatiin hyviä vastauksia, sillä teema ei muuttunut. Vastaan tuli myös kielellisiä haasteita, sillä osalla haastatelluista ei ollut samanlainen suomen kielen ymmärrys kuin muilla. Tässäkin tapauksessa lapsen vastaus oli vain osittain teeman mukainen. Vaikeuksia toi myös se, että lapsen puhe oli epäselvää. Siihen saattoi kielimuurin ohella vaikuttaa myös ujous tai se, ettei lapsen puhe ole vielä kehittynyt. Tästä syystä muutamaa vastausta ei saatu kirjattua.

Esikoululaisten haastattelut etenivät hyvin sujuvasti. Lapset tulivat haastatteluun mielellään ja osa odotti vuoroaan jopa malttamattomasti. Muutamia kertoja vastaukset ja puhe siirtyivät aiheen ulkopuolelle, mutta aiheeseen palaaminen oli lapsille helppoa. Myös muutama hiljaisemmaksi oletettu lapsi vastasi reippaasti. Päiväkodin lapsilla oli selvästi enemmän keskittymisvaikeuksia, sillä monen huomio siirtyi muihin asioihin, kuten leluihin. Vaikka haastatteluissa edettiin lasten ehdoilla ja oli huomioitu pienten lasten mahdolliset vaikeudet keskittyä, muutaman lapsen kohdalla haastattelu täytyi keskeyttää joko hetkeksi tai kokonaan. Kysymyksiä jouduttiin jättämään joiltakin pois siksi, että haastattelijä arvioi sen olevan lapselle liian vaikea.

Haastattelu keskeytyi muun muassa siihen, että yksi lapsista innostui ikkunasta näkemästään leijasta, jota haastattelijankin täytyi mennä katsomaan. Eräs lapsista halusi keskustella vaatetuksesta. Toinen taas tahtoi esitellä pehmo-pupuaan ja kolmas innostui esittämään koiraa. Myös nauhoituslaite kiinnostui. Kahdesti haastattelu keskeytettiin siksi, ettei lapsi vastannut mitään ilman, että olisi voinut näyttää vastauksen olympiapassista. Edellä mainituista huolimatta, myös päiväkodin lapsilta saatiin hyviä ja kattavia vastauksia. Lapset tulivat haastatteluun mielellään, myös ujommat tulivat, vaikka eivät vastanneetkaan kaikkeen.

Litteroinnin onnistumisen kannalta lapsen äänen tuli kuulua nauhalta hyvin. Hiljaisempia lapsia saatiin puhumaan reippaammalla äänellä kertomalla heille, että nauhuri on vanha ja sillä on huono kuulo. Sille tulisi puhua hieman kovemmalla äänellä, jotta se kuulisi, mitä sille puhutaan. Tämä sai lapsissa aikaan myös mielenkiintoa ja hilpeyttä. Haastattelutilanteesta pyrittiin tekemään lapselle rento ja mukava. Lapset saivat halutessaan painaa tallennuksen päälle ja valita istumapaikan. Lapsi sai myös jakaa ajatuksiaan muustakin kuin aiheesta ja kysellä, mikäli häntä askarrutti jokin asia. Vaikka joidenkin lasten kanssa poikettiinkin aiheesta, useimpien lasten kohdalla oli helppoa palata aiheeseen takaisin.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen pääkysymyksen tarkoituksena oli saada vastauksia siihen, miten kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää liikuntaa hyödyntäen. Suurimmassa osassa henkilökunnan vastauksista todettiin, että vanhempainvartit tai -keskustelut voitaisiin pitää esimerkiksi kävelylenkillä tai muun liikunnan lomassa. Vanhempainillat voitaisiin myös järjestää liikunnallisena eikä luentomaisena. Päiväkodin perinteiset juhlat voitaisiin järjestää liikunta-aiheisina tai liikuntapainotteisina. Päiväkoti voisi järjestää vanhemmat-lapset-liikuntatapahtumia joko kaikkien ryhmien kesken tai vain oman ryhmän kesken. Tapahtuma voitaisiin myös tuottaa yhdessä ammattitaitoisten ohjaajien kanssa erilaisilla liikuntapaikoilla, kuten esimerkiksi uimahallissa tai keilahallissa. Kysyttäessä liikunnallisen tutustumisillan vaikutuksesta kasvatuskumppanuuteen löytyi sekä työntekijöiden että vanhempien vastauksesta yhteneväisyyksiä. Tutustuminen puolin ja toisin hoitopäivän ulkopuolella on kiireettömämpää ja rennompaa. Yhdessä

tekeminen lähentää suhteita, mikä madaltaa kynnystä ottaa tulevaisuudessa vaikeitakin asioita puheeksi.

Pääkysymyksen tarkentamiseksi tehtiin yksi alakysymys. Sen avulla pyrittiin vastaamaan siihen, miten liikunta näkyy kasvatuskumppanuudessa. Tässä nousee selkeästi esille vanhempien yksilöllisyys. Osa vanhemmista liikuntaa rentouttaa, jolloin vuorovaikutus on luontevampaa kuin perinteisissä vanhempainiltakeskusteluissa. Liikunta saattaa madaltaa joidenkin vanhempien kynnystä osallistua toimintaan. Yhdeksi syyksi tähän mainittiin se, että vanhemmat tiedostavat liikunnan merkityksen lapsille. Osa vanhemmista saattaa kokea liikunnan kiusallisemmaksi kuin perinteisen vuorovaikutuksen. Kaikki kuitenkin osaavat liikkua jotenkin, joten jokainen pystyy osallistumaan toimintaan omien mahdollisuuksien ja mielenkiinnon mukaan. Liikunnan koettiin myös rentouttavan ja sitä kautta helpottavan keskustelua.

Tuloksia voitaisiin tulkita niin, että kasvatuskumppanuuden perustan luovat päivittäiset kohtaamiset. Tulkinta vertautuu hyvin kasvatuskumppanuuden rakentumisesta oleviin teorianäköisiin (ks. luku 2.1). Etenkin vanhempien vastauksissa kuvastui se, miten suuri merkitys ensivaikutelmalla oli kasvatuskumppanuussuhteeseen. Kaikilla ensivaikutelma ei kuitenkaan ollut täysin positiivinen. Tästä voisi päätellä, että toimintakauden alussa olisi syytä kiinnittää erityistä huomioita päivittäisiin kohtaamisiin. Sekä vanhempien että työntekijöiden vastauksista kuvastuivat kasvatuskumppanuuden periaatteiden (ks. luku 2.2) merkitys. Erityisesti rehellinen kommunikaatio ja luottamuksellinen suhde korostuivat.

Kasvatuskumppanuuden syventäminen näyttää tulosten mukaan tapahtuvan parhaiten hoitopäivän ulkopuolella. Koska perheet ovat yksilöllisiä eikä liikunnallisuus ole kaikkien mieleen, voitaisiin perheiden toiveita ja ideoita kartoittaa esimerkiksi kyselyn avulla. Toisaalta liikunta voitaisiin ottaa osaksi niihin päiväkodin arkeen kuuluviin toimintoihin, joihin vanhemmat muutenkin osallistuvat. Tärkeintä molemmissa tapauksissa on se, että yhdessä tekemiselle ja keskustelulle varataan riittävästi aikaa. Yhden illan aikana ei välttämättä saada aikaan suurta muutosta, mutta se on kuitenkin hyvä alku eikä ainakaan heikennä kasvatuskumppanuutta.

Opinnäytetyöprosessin alussa määrittelimme, että päätavoitteena on edistää kasvatuskumppanuuden syntymistä ja kehittymistä päiväkodin henkilökunnan

ja perheiden välillä liikunnan avulla. Sekä vanhemmille että henkilökunnalle laadittiin kysymys tähän liittyen, jotta saataisiin objektiivinen arvio tavoitteen saavuttamisesta. Tavoitetta ei täydellisesti saavutettu, sillä osa perheistä koki, ettei tutustumisillalla ollut vaikutusta kasvatuskumppanuuteen. Heidän osaltaan tavoitteen saavuttamiseksi oltaisiin tarvittu enemmän tutustumista ja yhdessä tekemistä. Tutkimustulosten perusteella kuitenkin iso osa vanhemmista ja työntekijöistä koki tutustumisillan kehittäneen kasvatuskumppanuutta. Tutustumisilta koettiin rennoksi, positiiviseksi ja mukavaksi vaihteluksi. Sekä vanhempien että henkilökunnan vastauksista voidaan päätellä, että mikäli järjestetään yhteinen liikunnallinen koko perheen tapahtuma, järjestäjänä tulisi toimia joko päiväkodin henkilökunta tai muut ammattitaitoiset ohjaajat. Täten tulittiin siihen tulokseen, että perinteisten vanhempainiltojen ohelle voitaisiin ottaa tavaksi järjestää liikunnallinen tutustumisilta tai muu koko perheen yhteinen tapahtuma, jossa toiminta olisi liikunnallista. Tätä johtopäätöstä tukee esimerkiksi Sääkslahti (2015, 219), jonka mukaan päiväkodeissa on kokeiltu erilaisia liikunnallisia vanhempainiltoja, jotka on koettu erinomaisiksi.

Toisena tavoitteena oli motivoida perheitä innostumaan yhteisestä tekemisestä ja huomaamaan liikunnan ilo. Suuri osa vanhemmista kertoi liikkuvansa yhdessä perheenä paljon ja nauttivansa siitä. Toisaalta osassa vastauksista kerrottiin, että yhteisiä liikuntahetkiä voisi lisätä ja monipuolistaa. Perheen yhteisen vapaa-ajan vähäisyys verottaa myös perheen yhteisiä liikuntahetkiä. Lisäksi koetaan, ettei aikaa jää ylimääräiselle toiminnalle, kuten vastaavanlaisen toimintaan yhdessä muiden perheiden kanssa, vaikka kiinnostusta siihen saattaisikin löytyä. Tutustumisilta antoi perheille uusia ideoita kotona liikkumiseen: kotiin hankitaan uusia liikuntavälineitä sekä muun muassa erilaisia temppuratoja ja köydenvetoa aiotaan kokeilla. Koemme saavuttaneemme tämän tavoitteen hyvin.

Vastausten perusteella yksi ilta voi herättää ajatuksia, mutta ei itsessään riitä muuttamaan perheen liikuntatottumuksia. Erilaiset liikunnalliset illat ja tapahtumat ovat hyviä välineitä herätteleämään perheen yhteistä liikuntaa koskevia ajatuksia. Vapaa-ajan puute ja arjen kiireet voivat verottaa tapahtumien osallistujamäärää, joten voitaisiin harkita myös erilaisia keinoja tukea perheliikuntaa kotioloissa. Esimerkiksi lasten mukana voitaisiin jakaa kotiin liikuntapusseja, -pusseja tai muita vastaavanlaisia liikuntaan kannustavia välineitä. Näitä ajatuksia tukee esimerkiksi se, että myös Sääkslahden (2015, 219) mukaan

yhteiset toiminnalliset hetket päiväkodilla herättävät vanhempia pohtimaan perheen vapaa-ajalla tapahtuvaa liikuntaa. Arvonen (2004, 11) puolestaan kirjoitti jo 12 vuotta sitten perheiden yhteisen vapaa-ajan vähentyneen, joten kyseessä ei siis ole uusi ilmiö. Lundmanin ja Ylirieston (2015) opinnäytetyössä liikuntatiikeri Voltti vieraili päiväkotiryhmän perheissä pari yötä kerrallaan. Tuloksissa näkyi se, että perheet panostivat selkeästi enemmän liikkumiseen tuona aikana. Tärkeää olisi siis löytää sellainen tapa, joka olisi toimiva sekä työntekijöiden että perheiden mielestä. Toimivan tavan löytämiseksi voisi esimerkiksi soveltaa erilaisia kyselyitä tai haastatteluja sekä vanhemmille että lapsille. Tällä tavalla saataisiin lisää osallisuutta, joka on yksi kasvatuskumppanuuden tärkeistä tavoitteista (ks. luku 2.2).

Kolmas tavoite oli auttaa perheitä löytämään lapselle tai koko perheelle yhteinen harrastus. Tämä tavoite laadittiin, kun tutustumisilta suunniteltiin niin, että eri rasteilla kokeiltaisiin eri harrastusmuotoja. Kun tutustumisillan toteutus tapa muuttui, päätettiin tavoite kuitenkin pitää. Tarkoituksena oli katsoa, saataisiinko tälläkin toteutusmuodolla tavoite kuitenkin täytettyä. Tavoite saavutettiin osittain. Lapset kertoivat sekä lomake- että teemahaastattelussa olympialaisten lajeista, joita haluaisivat kokeilla kotona sekä nykyisistä harrastuksistaan. Lapsilla on nyt jo laajasti erilaisia harrastuksia jalkapallosta juoksuun, tanssiin ja pallonheittoon. Vastaukset ovat linjassa lasten tyypillisistä liikuntamuodoista olevien teoretietojen kanssa (ks. luku 3.2). Muutama lapsi kertoi myös sen, mitä he haluaisivat harrastaa. Harrastustoiveina mainittiin jääkiekko ja uimakoulu. Lisäksi yksi lapsi haluaisi harrastaa vieläkin jotain, eli hän toivoisi jo loppuneen harrastuksen tilalle jotakin, tai sitten nykyisten harrastusten lisäksi jotakin. Olympialajeista kotona haluttiin kokeilla muun muassa köydenvetoa, saappaanheittoa ja juoksurataa.

Harrastustavoitteen saavuttamisen tueksi vanhemmat voivat ottaa jokaiseen ryhmään jaettavasta yhteenvedosta (liite 11) lasten toiveita ja ideoita kodin liikuntaan. Yhteenvetoa voivat hyödyntää myös päivähoidon ja esikoulun henkilökunta, sillä lapset kertoivat toiveitaan myös päivähoidossa ja esikoulussa tapahtuvasta liikunnasta. Lapsen osallisuutta voidaan lisätä ottamalla selvää, mistä hän nauttii ja ottamalla lapsen ehdotukset huomioon. Lapsen tulisi voida tuntea itsensä tärkeäksi ja olla mukana valitsemassa, päättämässä ja suunnittelemassa asioita ja tehtäviä, ikätason huomioon ottaen. Kun lapsi saa olla

mukana arjen rutiineissa, hän tuntee, että hänellä on tärkeä rooli. (Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016, 18.) Tämän huomioon ottaen sekä vanhemmat että päivähoidon henkilökunta voivat osallistaa lapsia kysymällä heiltä, mitä he haluavat tehdä. Lapset voisivat esimerkiksi ideoida liikuntatunnin tai liikuntapäivän kotona tai päiväkodissa. Lasten ideoita voisi käyttää myös esimerkiksi tutustumisillan tai muun liikunnallisen tapahtuman suunnittelussa. Tällä lisättäisiin lasten mielenkiintoa ja innostusta liikuntaa kohtaan.

9 POHDINTA

Tässä luvussa pohditaan ja arvioidaan tutkimusprosessia siitä näkökulmasta, missä onnistuttiin ja mitä tekisimme jatkossa toisin. Tutkimuksen aikana tuli vastaan joitakin ongelmakohtia sekä jatkotutkimusaiheita, mitkä käydään myös läpi. Lisäksi pohditaan tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä sekä prosessin aikana tapahtunutta ammatillista kasvua.

9.1 Tutkimusprosessi

Opinnäytetyön ideointi- ja suunnitteluvaiheessa, kuten koko prosessin ajan alusta loppuun, olimme tiiviisti yhteydessä toisiimme. Kirjasimme ideoita ylös ja kokosimme ensimmäisen suunnitelman, jossa toimintapisteillä olisi ollut erilaisia harrastuksia testattavana. Suunnitteluvaiheessa meistä toinen suoritti harjoittelua esikoulussa, minkä vuoksi pystyimme tarkistamaan välineiden saatavuuden jo ennen päiväkodin avautumista. Sen myötä jouduimme hylkäämään tämän idean. Olimme jo aiemmin ideoineet olympialaisia, joten Rion kesäolympialaisten alettua, päätimme toteutusmuodoksi leikkimieliset olympialaiset.

Käytännön järjestelyt tutustumisiltojen suhteen vaihtelivat jonkin verran. Päiväkoti oli ollut auki toteutuksen aikana vasta kuukauden, mikä näkyi siinä, että tiedotus ei aina täysin toiminut. Näin ollen kaikki iltoihin osallistuneet työntekijät eivät olleet täysin tietoisia siitä, mitkä heidän toimenkuvansa olivat. Yhtenä viikkona välipala jäi meiltä tilaamatta, mutta sekin paikattiin hankkimalla osa tarjottavista itse ja käyttämällä edelliseltä kerralta jääneet ylimääräiset vihannekset. Kahtena ensimmäisenä iltana oli kiire, sillä teimme myös paperityöt paikan päällä. Kolmena viimeisenä iltana olimme kuitenkin tehneet osan töistä etukäteen, joten aikaa jäi hyvin toimintapisteiden rakentamiseen ja henkilökunnan ohjeistukseen. Järjestimme ensimmäistä kertaa näin isoa tapahtumaa.

Sen huomioon ottaen koemme kuitenkin onnistuneemme käytännön järjestyksessä varsin kunnioitettavasti.

Käytännön järjestyksessä olisi voinut ottaa huomioon paremmin toimintapisteiden sijoittelun. Olympiapassit oli jo tehty ennen kuin päästiin päiväkodin pihalle suunnittelemaan toimintapisteiden paikat. Pisteitä ei saatu sijoitettua loogisessa järjestyksessä, jotta niitä olisi ollut helppo kiertää numerojärjestyksessä. Osa pisteistä oli järjestykseen nähden hyvillä paikoilla, mutta esimerkiksi pisteet viisi ja kuusi sijoittuivat toinen toiselle ja toinen toiselle puolelle pihaa. Toisaalta tämä lisäsi liikuntaa illan aikana. Ensimmäisen illan jälkeen muutimme järjestyksessä kulkemisen vapaaksi järjestykseksi, joten jokaisessa illassa toimintapisteiden numerojärjestys ei ollut ongelma. Vastaisuudessa osaamme ottaa huomioon tämän seikan.

Aineiston keräämisessä meitä jäi mietityttämään alhainen vastausprosentti. Haastattelulomakkeiden jakotyylin vuoksi emme voineet määritellä tarkkaa vastausprosenttia, mutta lomakkeita jaettiin selkeästi enemmän kuin palautettiin. Vastausprosenttiin saattoi osaltaan vaikuttaa myös vastausaika, joka päättyi tutustumisillasta seuraavana maanantaina. Osalle palautusaika saattoi olla liian pian, mutta koimme liian pitkän palautusajan saattavan vähentää palautuksia. Asiasta keskusteltiin myös yhden työntekijän kanssa, joka oli samaa mieltä kanssamme siitä, että pidempi aika saattaa johtaa vastaamisen unohtumiseen. Toisaalta vastausprosenttiin saattoi vaikuttaa vastausajan lisäksi hektinen arki, jolloin aikaa palautteen kirjoittamiseen ei löytynyt. Kasvatuskumppanuus saattoi myös olla joillekin vanhemmista vieras, vaikka käsitettä oli avattu lomakkeeseen. Saamamme vastaukset olivat kuitenkin hyvin kattavia. Työn toteutustapa olisi tulosten mukaan voinut olla hieman erilainen, jotta tavoitteet olisi saavutettu täydellisesti. Jatkossa voidaan pohtia sitä, miten saataisiin paremmin motivoitua/aktivoitua vanhempia ja henkilökuntaa palauttamaan lomakkeet.

Olemme kaiken kaikkiaan tyytyväisiä tutkimusprosessiin ja sitä kautta syntyneeseen opinnäytetyöhön. Ammatillisillakaan ei kaikki aina onnistu, joten itsestään selvää oli se, että meidän opiskelijoiden työstä tulee löytymään kehityskohteita. Mutta koska pystyimme muuttamaan suunnitelmia iltojen välillä, moni asia saatiin ratkottua pienillä järjestelyillä. Lisäksi saimme paljon oppia ja

vinkkejä jatkoa varten. Päällimmäisenä ajatuksena on se, että tutustumisiltoihin olisi pitänyt saada lisää tutustumista ja yhdessä tekemistä. Palautteiden perusteella suurin osa perheistä ja työntekijöistä kuitenkin koki tutustumisillan mukavaksi. Perheet näyttivät viihtyvän ja toimintaa seuratessa havaittiin paljon naurua ja ilon hetkiä. Sen perusteella voimme sanoa olevamme tyytyväisiä.

Enimmäkseen tilaajan toiveesta päädyttiin siihen, että järjestetään yksi tutustumisilta per ryhmä. Pohdimme jälkikäteen sitä, miten kasvatuskumppanuus olisi kehittynyt, jos olisimme järjestäneet useamman illan niin, että halukkaat olisivat osallistuneet. Esimerkiksi Nieminen ja Siirtola (2010) järjestivät yhdessä päiväkodissa kuusi liikuntailtaa, joihin käytännössä osallistuivat aina samat perheet. Heidän tuloksissaan näkyi se, että etenkin uusilla perheillä päiväkodin ja perheen keskinäinen kasvatuskumppanuus vahvistui, kun taas ennestään tuttujen perheiden välinen kasvatuskumppanuus vahvistui. Opinnäytetyössämme etenkin vanhempien palautteissa kävi selväksi se, että monelle vanhemmista henkilökunta oli jo ennestään tuttuja ja he toivoivat parempaa tutustumista muihin perheisiin. Vastaavan tyylinen toteutus olisi varmasti saanut vain innokkaimmat ja aktiivisimmat perheet paikalle. Usealle kerralle jakautuva toteutus olisi mahdollistanut sen, että oltaisiin voitu keskittyä enemmän kasvatuskumppanuuden eri osa-alueisiin. Näin myös ne perheet, jotka eivät nyt kokeneet kasvatuskumppanuuden kehittyneen, olisivat saattaneet kokea hyötyneensä illoista. Toisaalta tähän liittyen pohdittiin myös sitä, olisiko tuloksiin vaikuttanut perheiden toiveiden ja ideoiden kysyminen ennakkoon. Päiväkoti avautui kuitenkin vasta kuukautta ennen ensimmäistä tutustumisiltaa emmekä halunneet jättää ideointia niin myöhäiseksi.

Pohdinnan kohteena oli myös vieraskielisten huomioiminen liikunnallisen tutustumisillan suunnittelussa tai ylipäänsä kasvatuskumppanuuden kehittämisessä. Salo ja Vauhkonen (2011) tutkivat opinnäytetyössään monikulttuurista kasvatuskumppanuutta sekä perheiden että työntekijöiden näkökulmasta. Myös heidän tuloksissaan näkyi päivittäisten kohtaamisten merkitys kasvatuskumppanuuden kehittymiselle. Henkilökunta oli kokenut yhdeksi työskentelyn mahdollistajaksi tulkin käytön, mutta siinäkin nähtiin omat haasteensa. Kommunikaation tukena käytettiin myös esimerkiksi elekieltä ja piirtämistä. Vanhempien toiveiden huomiointi korostui entisestään eri kulttuureista tulevien perheiden kasvatuskumppanuutta kehittäessä. Tutustumisiltoja suunnitelta-

essa emme osanneet kiinnittää huomioita tarpeeksi hyvin siihen, että osallistujina voi olla eri kulttuureista tulevia perheitä. Tiedostimme ajatuksen tasolla, että heitä todennäköisesti on, mutta emme osanneet huomioida asiaa toteutuksessa. Tähän oltaisiin siis voitu selkeästi enemmän panostaa. Tulkin käyttö tutustumisilloissa on ongelmallista etenkin, jos perheitä olisi useasta eri kieli-taustasta. Illan ohjelmalle olisi voitu laatia kuvaohjeet, joita oltaisiin voitu käyttää, mikäli vieraskielinen perhe ei olisi ohjeistustamme ymmärtänyt. Toisaalta olympiapassissa oli lajeihin liittyviä kuvia poimittu papunetin kuvapankista, joten täysin ilman kuvallisia ohjeita perheet eivät jääneet.

Aihevalintana kasvatuskumppanuus ja liikunta olivat sellaisia, että niistä oli hankala opinnäytetyön puitteissa tuottaa uutta tietoa tai uusia näkökulmia. Yksilöllisyyttä opinnäytetyöhön toi luonnollisesti päiväkodin avautuminen kesken prosessin eli vastaavaa opinnäytetyötä ei ole Linnoituksen päiväkodille aiemmin tehty. Prosessin aikana käytetyt lähteet on pyritty valikoimaan mahdollisimman kriittisesti, jotta ne lisäisivät työn luotettavuutta. Koska tekijöinä oli kaksi henkilöä ja erilaista kirjoittajaa, oli haasteena luonnollisesti pyrkiä kirjoittamaan opinnäytetyö mahdollisimman yhteneväisesti. Toisena haasteena oli pyrkiä toteuttamaan opinnäytetyötä niin, että lopputulos on kummankin tekijän näköinen ja mieleinen. Mielestämme molemmat haasteet onnistuttiin voittamaan. Opinnäytetyön tavoitteet, toteutus ja tulokset on kuvattu yhteneväisesti ja kattavasti. Työssä kehitettävät asiat on otettu huomioon ja meillä oli niistä yhteinen mielipide. Mahdollisten jatkotutkimusaiheiden ideoinnissa huomioitiin molempien ääni.

9.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin varmistamaan jo suunnitteluvaiheessa eri tavoin. Kanasen (2015, 338-340) mukaan tutkimusprosessin aikana voi tulla tutkijasta tai aineistosta johtuvia virheitä. Etenkin laadullisessa tutkimuksessa tutkija ja tutkimustilanne vaikuttavat tutkittaviin vuorovaikutussuhteen vuoksi. Tätä vaikutusta ei pysty poistamaan, mutta se tulee pitää mielessä. Toinen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä oli osallistuva havainnointi, jossa pyrittiin välttämään tulkintavirheitä. Mahdolliset tulkintavirheet minimoitiin strukturoidun haastattelun ja teemahaastattelun avulla. Toisaalta haastattelut koskevat aina mennyttä aikaa, joten tutkittava tuottaa tiedon muistinvaraisesti eli siihen ei

välttämättä voida varauksetta luottaa. Aineistoa pyrittiin varmentamaan suoritamalla strukturoitu haastattelu jokaiselle tutkimuskohteelle ja teemahaastattelu ennalta valikoiduille lapsille. Kanasen (2015, 340) mukaan tutkija voi tehdä tulkintavirheen myös haastattelussa. Ne pyrittiin minimoimaan teemahaastattelussa kysymällä tarkentavia kysymyksiä, jos vastaus jäi tulkinnanvaraiseksi.

Kananen (2015, 352-357) käy läpi laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereitä. Näitä kriteereitä noudattaen aineistoa pyrittiin tulkitsemaan mahdollisimman totuudenmukaisesti, missä koemme onnistuneemme. Tutkimusprosessi dokumentoitiin mahdollisimman tarkasti, joten lukija voi halutessaan tarkistaa johtopäätösten oikeellisuuden. Toisaalta täytyy huomioida myös se, että laadullisella tutkimuksella ei ole vain yhtä oikeaa tulkintaa. Tutkimustulosten ja johtopäätösten siirrettävyys on siirtäjän vastuulla. Tutkija voi kuitenkin auttaa kuvaamalla tarkasti lähtökohtatilanteen ja oletukset, jolloin siirtäjä voi päätellä pystyykö tutkimustuloksia siirtämään hänen tilanteeseensa. (Kananen 2015, 353.) Koemme tutkimusprosessin lähtökohdan, oletusten ja toteutuksen olevan riittävän tarkasti kuvattu.

Tutkimusprosessin saturaatioon viitaten etenkin strukturoidun haastattelun osalta emme voi tietää, olisiko tilannetta muuttanut lomakkeiden suurempi palautusmäärä. Palautettujen lomakkeiden sekä teemahaastatteluiden pohjalta voidaan kuitenkin todeta, että aineisto toisti itseään riittävästi. Toisaalta mietittävää se, vaikuttiko tähän tutkimuskysymysten ja tavoitteiden muotoilu. Koemme kuitenkin, että aineiston kylläntymispiste on tutkimuksessa saavutettu.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 25) mukaan tutkimuksen eettisenä lähtökohtana täytyy olla ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Tämä huomioitiin tutkimuksessa siten, että perheille jaettiin kutsut saapua tutustumisiltaan. Kutsussa ilmoitettiin se, että järjestimme illan opinnäytetyönämme. Perheet saivat täten itse päättää, halusivatko he osallistua vai eivät. Tämän lisäksi vanhemmilta kysyttiin erikseen lupa haastatella heidän lapsiaan opinnäytetyötä varten. Vanhemmille ja päiväkodin henkilökunnalle jaettiin haastattelulomakkeet, joihin vastaaminen oli vapaaehtoista. Tutkimusetiikka on syytä kuljettaa mukanaan koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tiedonhankinnan perustana toimivat ammattikirjallisuus sekä omat havain-

tomme. Olemme kunnioittaneet käyttämiemme lähteiden tekijöitä merkittävästi lähdeviitteet tarkasti ja järjestelmällisesti tekstiimme. (Vilka 2015, 41-42).

Opinnäytetyöprosessin aikana kunnioitettiin sosiaalialan ammattieettisiä ohjeita ja periaatteita, joita muun muassa Mäkinen, Raatikainen, Rahikka ja Saarnio (2011, 186-190) käyvät läpi teoksessaan *Ammattina sosionomi*. Yksilön valinnanvapaus oli meille hyvin tärkeää. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että emme automaattisesti jakaneet tutustumisiltoihin osallistuneille perheille kyse-lylomakkeita vaan kerroimme, mistä ne löytyvät ja mihin heidän vastauksiinsa hyödynnetään. Lisäksi ne lapset, joiden vanhemmat antoivat luvan haastatteluun, saivat itse päättää, osallistuvatko haastatteluun. Mikäli lapsi ei halunnut tulla haastatelluksi, häntä ei siihen pakotettu. Lapsille myös kerrottiin, että heidän tietojansa ei yhdistetä antamiinsa vastauksiin eivätkä työntekijät tai vanhemmat tule niitä kuulemaan. Kaikki saatu aineisto käsiteltiin luottamuksellisesti ja pidettiin suojassa ulkopuolisilta.

Tutkimuksen eettisyyden pohtimisessa mietityttää lasten haastattelemisen. Hirsjärven ym. (2009, 25) mukaan tutkimuksen osallistuvien henkilöiden tulisi kyetä ymmärtämään tutkimuksen kulku ja tarkoitus sekä tekemään kypsiä päätöksiä. Tiukasti noudatettuna nämä ehdot sulkevat lapset tutkimuksen ulkopuolelle. Tässä eteen tuli kysymys, olivatko lapset kypsiä itse päättämään haastatteluun osallistumisesta. Vaikka kaikille kerrottiin haastattelun aiheesta, nuorimmat eivät ehkä suostumisesta huolimatta aivan ymmärtäneet, mistä on kyse.

Lasten vastausten luotettavuus voidaan nähdä eri tavoin. Toisaalta lapset ovat rehellisiä ja kertovat suoraan mielipiteensä, minkä haastattelija huomasi haastatteluiden aikana. Tutkimustulosten kannalta taas luotettavuus ei ollut täydellinen. Haastattelussa muutaman lapsen vastauksista ei saanut selvää, koska lapsi mutisi, puhui hyvin hiljaa tai hänellä oli käsi suun edessä. Tämä saattoi johtua ujoudesta tai epävarmuudesta. Puhe saattoi olla myös muutoin epäselvää, jos lapsi ei osannut vielä puhua selkeästi tai puhui ”omaa kieltään”. Myös kielelliset esteet tuottivat vaikeuksia, sillä lapsi ehkä ymmärtänyt kysymystä tai hän kysyi haastattelijan mielipidettä vastauksiinsa. Haastattelijakaan ei ymmärtänyt kaikkea, mitä lapsi sanoi.

9.3 Jatkotutkimusaiheita

Kasvatuskumppanuus kehittyy pienin askelin arkisissa tilanteissa ja päivittäinen kuulumisten vaihto on tärkeä osa tätä (ks. luku 2.1). Tutkimustuloksista kävi ilmi, että usealle vanhemmista lapsen vienti- ja hakutilanteissa on muodostunut henkilökunnasta ensivaikutelma ja jonkinlainen tuttavuus, minkä he kokivat erittäin tärkeiksi kasvatuskumppanuudelle. Aloimmekin pohtia sitä, millaisia tulokset olisivat vastaavassa tutkimuksessa esimerkiksi koulussa. Silloin harva vanhempi enää päivittäin vie ja hakee lasta, jolloin ensivaikutelmaa ja tuttavuutta ei pääse niin helposti muodostumaan.

Useassa kasvatuskumppanuuteen liittyvässä opinnäytetyössä on rajattu monikulttuuriset perheet pois. Esimerkiksi Heikkilän (2015, 52) työssä oli rajattu perheitä pois kielimuurin vuoksi. Tällöin esimerkiksi dialogisuuden osuus on haasteellisempaa, sillä osapuolilla ei välttämättä ole yhteistä kieltä tai maailmankuvaa. Kasvatuskumppanuutta on kuitenkin kehitettävä ja luotava myös niiden perheiden kanssa, joilla suomi ei ole äidinkielenä. Koska useissa päiväkodeissa on yhä enemmän monikulttuurisuutta, jatkotutkimusaiheena voitaisiin kehittää esimerkiksi näille perheille oma iltansa, jossa keskityttäisiin tutustumaan ja syventämään kasvatuskumppanuutta heidän kanssaan. Toisaalta voidaan miettiä sitä, millainen tietoisuus etenkin maahanmuuttajaperheillä kasvatuskumppanuudesta on. Tutustumisillan järjestämisessä voitaisiin myös alusta alkaen keskittyä siihen, että ohjeistus on varmasti kaikille ymmärrettävää.

Vanhempien vastauksista ilmeni kiinnostusta perheiden yhteiselle toiminnalle niin, että järjestäjänä olisi joku toinen taho. Kerho- ja harrastustoimintaa toteutetaan enimmäkseen kouluissa ja kolmannen sektorin taholta. Varhaiskasvatuksen parissa se ei vaikuta olevan niin toteutettua tai tutkittua. Jatkotutkimuksena voitaisiinkin ajatella esimerkiksi päivähoidon perheille järjestettävän harrastustoiminnan suunnittelua. Tutkimuksessa voitaisiin kartoittaa perheiden kiinnostuksen kohteita ja kehittää niiden pohjalta harrastustoimintaa. Tätä voitaisiin tehdä esimerkiksi muutaman kerran ohjaajan kanssa, jonka jälkeen perheet voisivat itse vuorotellen ohjata toimintaa. Samalla voitaisiin myös etsiä keinoja siihen, kuinka motivoida perheitä jatkamaan toimintaa ilman ohjaajia.

Lasten vastauksista kävi ilmi, että lapset ovat innokkaita kokeilemaan uutta ja harrastamaan erilaisia lajeja. Koska kysyimme lasten ajatuksia ja toiveita kotona sekä päiväkodissa/esikoulussa liikkumiseen, voitaisiin tätä ajatusta jatkaa

eteenpäin. Lapsille esimerkiksi voitaisiin kehittää heidän toiveidensa mukaisesti omaa toimintaa päiväkodin liikuntaan. Mahdollista olisi kehittää liikuntatunneille pohja, joka koostettaisiin lasten toiveista ja ideoista. Tällä tavalla saataisiin lisättyä lasten osallisuutta suunnittelussa sekä mahdollisesti lisättyä heidän mielenkiintoa liikuntaa kohtaan. Ideaa voisi työstää myös niin, että lapset saisivat itse esitellä toisilleen heitä itseään kiinnostavia liikuntalajeja. Liikunnasta innostunut lapsi saattaa omalla innokkuudellaan kannustaa myös perhettänsä liikkumaan.

Yhtenä jatkotutkimusaiheena toimisi myös suunnittelemamme tutustumisillan kehittäminen eteenpäin. Saamiemme tulosten perusteella vastaavanlainen ilta on toivottu ja se koetaan mukavana. Tulosten perusteella ilta olisi voinut olla myös erilainen, jotta tutustumista olisi ollut enemmän. Valitsemamme teema, olympialaiset, on vain yksi vaihtoehto toteuttaa liikunnallista tutustumisiltaa, mutta on olemassa myös muita vaihtoehtoja. Ideaa voisi työstää eteenpäin esimerkiksi niin, että liikunnallisuus säilyy, mutta tutustumiselle olisi varattu enemmän aikaa ja mahdollisuuksia. Liikunta koettiin tutkimustulostemme perusteella olevan rento ja mukava tapa tutustumiselle. Jokainen osaa liikkua jollakin tavalla, joten liikunnallisen tutustumisillan tai tapahtuman ideaa voi kehittää eteenpäin monella tavalla liikuntaa hyödyntäen.

9.4 Ammatillinen kasvu

Vilkan ja Airaksisen (2003, 159-160) mukaan opinnäytetyö harjaannuttaa erilaisia taitoja, jotka kuuluvat ammatilliseen kasvuun. Näihin viitaten opinnäytetyöprosessi harjaannutti kokonaisuuksien hallintaa. Käsitteinä kasvatuskumppanuus ja liikunta vaikuttivat helposti lähestyttäviltä, mutta prosessin myötä tuli selväksi niiden monitulkinnallisuus, joka osaltaan alleviivaa ihmisten yksilöllisyyttä.

Sosionomin kompetensseihin kuuluu sekä eettinen että asiakastyön osaaminen, jotka korostuivat opinnäytetyömme tekemisessä. Viinamäen (2010) mukaan eettiseen osaamiseen kuuluu sosiaalialan arvojen sisäistäminen sekä sitoutuminen toimimaan niiden mukaan. Myös itsereflektio on tärkeää. On osattava tarkastella ja arvioida omaa toimintaansa. On kyettävä myös huomiomaan asiakkaiden ainutkertaisuus yksilöinä. Opinnäytetyötä tehdessämme, etenkin tutustumisiltojen toteutuksessa, pohdimme ja arvioimme jatkuvasti

omaa toimintaamme. Sen avulla osasimme seuraavaan tutustumisiltan mennessä päättää, pitäisikö jotain tehdä toisin. Oppia tuli lisäksi suunnitelman toteutuksesta ja muuttamisesta nopeasti. Etenkin lasten kanssa työskennellessä tilanteet voivat muuttua ja on eletävä hetkessä.

Asiakastyössä korostuvat toiminnalliset valmiudet, joihin kuuluu ryhmän ohjaus. On myös kyettävä suunnitelmallisuuteen ja analysointiin. Ihmisten ainutkertaisuuden ja muuttuvien asiakastilanteiden vuoksi on kyettävä oppimaan jatkuvasti ja kehitettävä omaa asiakastyötään. (Viinamäki 2010, 18.) Opinnäytetyö kasvatti etenkin edellä mainittujen kokonaisuuksien oppimista, mutta myös ohjaustaitoja. Tutustumisilloissa oli ensimmäinen lähellekään yhtä suuri ryhmä ihmisiä, joita täytyi ohjeistaa. Matkan varrella opittiin ohjaukseen ja ohjeistukseen liittyviä erinäisiä asioita sekä kokemuksen että palautteiden kautta.

Asiakastyössäkin itsereflektio on keskeinen lähtökohta. On osattava tunnistaa omat arvot ja ihmiskäsitykset. Myös kyky ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen luomiseen on yksi perusvalmiuksista. Oleellista vuorovaikutuksessa on asiakkaan kuuleminen. (Viinamäki 2010, 18.) Opinnäytetyö pakotti pohtimaan omaa toimintaa myös ammattieettisesti, mikä varmasti helpottaa jatkossa ammatillista reflektiota.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevällä sosionomilla on oltava sosiaalipedagogista osaamista sekä yhteisöosaamista. On osattava havainnoida lapsen tarpeita sekä tunteita. Lasta tulee osata rohkaista vuorovaikutukseen sekä osallisuuteen. Sosionomin tulee osata myös toimia kasvatuskumppanina yhdessä vanhempien kanssa, tukea lasta yhteisöllisyyteen ja rakentaa työyhteisössä yhteistyötä. (Sosionomi varhaiskasvatuksessa 2016.) Opinnäytetyötä tehdessä kasvatuskumppanuuden tärkeys korostui. Tiedon etsimisen sekä toiminnallisen osuuden palautteiden kautta opimme kasvatuskumppanuuteen liittyviä keinoja edistää ja kehittää sitä. Lasten haastattelut opettivat havainnoimaan ja arvioimaan tilannetta lapsilähtöisesti ja etenemään lapsen ehdoilla.

Ongelmanratkaisutaidot kehittyivät prosessin aikana. Prosessi ei läheskään aina sujunut suunnitelmien mukaan, vaan toteutustapoja ja ideoita muutettiin lennossa. Oleellista osaa tässä näytteli se, että asioita voitiin pohtia yhdessä. Omaa ammatillista kasvua olisi voinut tapahtua enemmän yksin työskennellessä kuin parityöskentelyssä, sillä niin oltaisiin oltu yksin vastuussa kaikesta.

Toisaalta yksi osa ammatillista kasvua on yhteistyön harjoittaminen ja sitä prosessin aikana todella tapahtui. Yhteistyötä tehtiin paitsi toistemme, niin myös päivähoiton ja esikoulun henkilökunnan kanssa. Opinnäytetyöprosessin myötä kehittyneitä taitoja ja opittuja tietoja voimme hyödyntää tulevaisuudessa niin varhaiskasvatuksen kuin muunkin sektorin parissa.

LÄHTEET

Ahonen, R. & Lohtaja-Ahonen, S. 2014. Palaute kuuluu kaikille. 4. painos. Liettua: Petro Ofsetas.

Arvonen, S. 2004. Johdanto. Teoksessa Porukalla – Perheliikuntaohjaajan käsikirja, toim. Arvonen, S., 11-16.

Arvonen, S. 2004. Perheliikunnan tavoitteet. Teoksessa Porukalla – Perheliikuntaohjaajan käsikirja, toim. Arvonen, S., 32-40.

Bernstein, E. How 'Active Listening' Makes Both Participants in a Conversation Feel Better. The Wall Street Journal. Päivitetty 1.12.2015. Saatavissa: <http://www.wsj.com/articles/how-active-listening-makes-both-sides-of-a-conversation-feel-better-1421082684> [viitattu 8.10.2016]

Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2015.

Heikkilä, J. 2015. Kasvatuskumppanuus Suursuon päiväkodissa - Vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa A. R. & Rasku-Puttonen, H. 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Lundman, P. & Yliriesto, J. 2015. Liikuntatiikeri Voltin matkassa. Kasvatuskumppanuus liikuttaa perheitä Leppäsillan päiväkodissa. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu.

- Lämsä, A-L. (toim.). 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy.
- MAST. Euroopan unioni. Ryhmäyttämisosas. Saatavissa: <http://www.mastohjaus.fi/pdf/Ryhmayttamisosas.pdf> [viitattu 15.8.2016].
- Matero, S. 2016. Vastaava varhaiskasvatuksen esimies. Haastattelu 31.8.2016. Hamina: Linnoituksen päiväkot.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. 1.-2.painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus – Dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nieminen, M. & Siirtola, A. 2010. Yhdessä liikkuen kohti kasvatuskumppanuutta – Kasvatuskumppanuuden vahvistaminen päiväkot Eväsrepussa liikunnan keinoin. Opinnäytetyö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu.
- Papunetin kuvapankki. Sergio Palao / Elina Vanninen / Sclera. Saatavissa: <http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki> [kuvat kutsuun sekä olympiapasseihin lainattu 9.9.2016].
- Pulli, E. 2007. Liikuntaleikkejä 1–3-vuotiaille. 1. painos. Helsinki: Tammi.
- Pönkkö, A. & Sääkslahti, A. 2013. Liikuntapedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Liikuntapedagogiikka, toim. Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A., 462–481.
- Salo, E. & Vauhkonen, H. 2011. Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus päiväkot Sepänmäessä. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Sosionomi varhaiskasvatuksessa 2016. Tuo pienten lasten kasvatukseen sosiaalipedagogista, yhteisöllistä ja yhteiskunnallista osaamista. Talentian julkaisu. Saatavissa: http://www.talentia.fi/files/66/Sosionomi_varhaiskasvatuksessa_2014_net.pdf [viitattu 7.10.2016]
- Suunnittelen liikuntaa. Nuori Suomi ry. Saatavissa: http://www.suunnittelenliikuntaa.fi/NuSu_suunnittelu/Suunnittelu/Tulosta_sivu.aspx?tehtava=2743 [viitattu 10.8.2016].
- Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Juva: Bookwell Oy.

Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. 2005. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön oppaita 2005:17. Saatavissa: http://www.ukkinstituutti.fi/filebank/1721-Varhaiskasvatuksen_liikunnan_suosituksset_2005.pdf [viitattu 26.8.2016].

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes-oppaita. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1> [viitattu 29.4.2016]

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf [viitattu 19.10.2016].

Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:21. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/OKM21.pdf?lang=fi> [viitattu 8.9.2016].

Viinamäki, L. 2010. Sosionomin ammatti ja työ 2010-2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Saatavissa: http://www3.tokem.fi/kirjasto/tiedostot/Viinamaki_A_3_2010.pdf [viitattu 7.10.2016]

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Juva: Bookwell Oy.

Linnoituksen olympialaiset

Eteneminen: Jaetaan jokaiselle perheelle oma olympiapassi. Passissa on jokaisen tehtävän kuva ja siihen merkitään rasti aina pisteen jälkeen. Sytytetään olympiatuli ja joku lukee olympiavalan.

Tutustumisleikki

Leikissä liikutaan musiikin soidessa perhekunnittain, käsi kädessä tai käsikynkässä. Kun musiikki hiljenee, perheet esittäytyvät toiselle perheelle, joka on lähinnä. Tätä jatketaan, kunnes perheet ovat saaneet esittäytyttyä toisilleen. Myös paikalla oleva henkilökunta osallistuu leikkiin, jotta hekin tulevat perheille tutuiksi.

Miniolympialaiset (0–3-vuotiaat)

Heittopiste: Heitetään palloa ämpäreihin/liidulla piirrettyyn/hiekkaan piirrettyyn ympyrään. Ympyröitä on sekä lähempänä, että kauempana, jotta lapset saavat kokeilla taitojaan ja vanhemmillekin olisi haastetta.

Juoksupiste: Edetään hyppynaruista ja törpäköistä tehtyä rataa pitkin.

Pallonkuljetusrata: Rakennetaan pallonkuljetusrata. Kuljetetaan pallo radan läpi jalalla tai käsillä. Radan voi suorittaa joko itse, tai vanhemman kanssa yhdessä.

Esterata: Radalle viritetään erilaisia esteitä. Rata laukataan tai kävellään (omien taitojen mukaan) läpi ja yritetään päästä esteiden yli tai ali.

Olympialaiset (3–5-vuotiaat ja esikoululaiset)

Heittopisteet: Pituusheittona saappaanheitto, lapset heittävät lasten saapasta ja aikuiset isompaa. Saappaanheittoon voidaan myös piirtää viivat, joiden yli voi yrittää heittää ja samalla kokeilla omia taitojaan. Tarkkuusheittona pallon heitto maaleihin: Tätä varten tarvitaan ämpäreitä, sekä hiekkaan piirrettyjä ympyröitä. Välimatkaa heittopisteisiin muutetaan ikätason mukaan.

Esterata: Kuljetaan esterata, jossa pujotellaan esteiden läpi tai kiivetään niiden yli, sekä hypitään osa matkasta tasajalkahyppelynä.

Juoksupiste: Juostaan hyppynaruista tehty rata etuperin ja takaperin. Radalla on etuperin mentävällä matkalla myös esteitä, jotka täytyy ylittää hyppäämällä. Rata on kaksiosainen, josta toinen osuus kuljetaan etuperin ja toinen takaperin.

Tempupiste: Kokeillaan kuperkeikkaa. Aikuinen istuu maassa ja lapsi menee aikuisen selän taakse ja tekee kuperkeikan käden ja olkapään yli. Aikuinen ottaa lapsen kiinni niskasta ja pepusta. Kokeillaan rakentaa myös ryhmäpyramidi oman perheen kanssa. Pisteeseen kuuluu myös rytmisen voimistelun, jossa heitetään rengasta/palloa parille.

Voimailupiste: Köydenvetokisa; aikuiset vastaan lapset. Aikuiset vetävät yhdellä kädellä, jotta kilpailu olisi tasavertaisempi. Tähän osallistuu kaksi tai kolme perhettä kerrallaan ja vuoroaan odottavat kannustavat muita.

Treenirata: Rakennetaan pallonkuljetusrata. Kuljetetaan pallo törpäköistä tehdyn radan läpi sähkömailoilla.

Omatoimipisteet: Venyttely ja ruutuhyppely

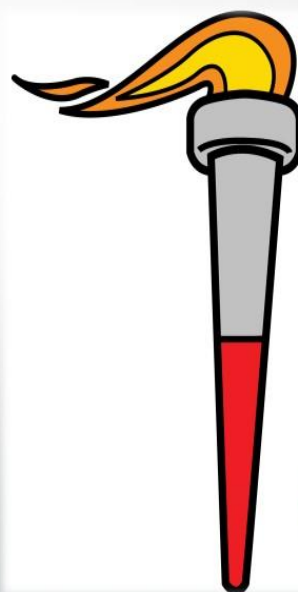
TERVETULOA LINNOITUKSEN OLYMPIALAIISIIN

Tervetuloa koko perheen voimin
(ryhmän nimi) liikunnalliseen
tutustumisiltaan _____ kello _____.

Kokoonnumme isojen pihan puolelle
kisailemaan leikkimielisesti, pitämään
hauskaa sekä tutustumaan toisiimme.

Pukeuduttehan liikunnallisesti ja sään
mukaisesti.

Tutustumisillan ohjelmaa ovat suunnitelleet opinnäytetyönä
Kymenlaakson ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijät

Kuva: Papunetin kuvapankki, www.papunet.net, Sergio Palao

Olympiapassi

Kuvat: Papunetin kuvapankki, www.papunet.net, Sergio Palao

Olympiapassi

<p>1. Saappaanheitto</p> 	<p>2. Pallon heitto</p>
<p>3. Esterata</p> 	<p>4. Juoksurata</p>
<p>5. Temppupiste</p> 	<p>6. Köydenveto</p>
<p>7. Pallonkuljetusrata</p> 	<p>Omaoimipisteet</p>

Hei!

Olemme sosionomiopiskelijoita Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä päiväkodillenne aiheesta "Kasvatuskumppanuuden kehittäminen liikunnan avulla – Liikunnallinen tutustumisilta Linnoituksen päiväkodille". Tavoitteenamme on kasvatuskumppanuuden, eli vanhempien ja henkilökunnan välisen yhteistyön kehittäminen liikunnan keinoin, sekä perheiden motivointi yhdessä liikkumiseen.

Opinnäytetyön tavoitteiden ja tutustumisillan onnistumisen arviointia varten teemme kyselylomakkeen sekä teille vanhemmille, että henkilökunnalle. Kyselyihin vastataan nimettömästi. Vastauksenne ovat arvokkaita opinnäytetyöllemme, joten toivomme mahdollisimman monen vastaavan. Vastauksista tehdään yhteenveto syys-lokakuun aikana.

Vastausaikaa on (vaihtuva päivämäärä) asti. Palautattehan lomakkeen oman ryhmänne eteiseen palautuslaatikkoon.

Kiitos vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin

Kia-Mari Nenonen ja Tiia Huhtahaara

Hei!

Olemme sosionomiopiskelijoita Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja teemme opin-
näytetyötä päiväkodillenne aiheesta "Kasvatuskumppanuuden kehittäminen liikunnan
avulla – Liikunnallinen tutustumisilta Linnoituksen päiväkodille". Tavoitteenamme on kas-
vatuskumppanuuden kehittäminen liikunnan keinoin, sekä perheiden motivointi yhdessä
liikkumiseen.

Opinnäytetyön tavoitteiden ja tutustumisillan onnistumisen arviointia varten teemme kyse-
lylomakkeen sekä henkilökunnalle, että vanhemmille. Kyselyihin vastataan nimettömästi.
Vastauksenne ovat arvokkaita opinnäytetyöllemme, joten toivomme mahdollisimman mo-
nen vastaavan. Vastauksista tehdään yhteenveto syys-lokakuun aikana.

Vastausaikaa on (vaihtuva päivämäärä) asti. Palautattehan lomakkeen ryhmänne kerrok-
sen taukotilaan palautuskirjekuoreen.

Kiitos vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin

Kia-Mari Nenonen ja Tiia Huhtahaara

TUTUSTUMISILTA LINNOITUKSEN PÄIVÄKODISSA – KYSELY VANHEMMILLE

Kasvatuskumppanuus

”Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ja asiantuntemus omasta lapsestaan. Kasvatushenkilöstöllä on taas koulutuksen ja kokemuksen antama tieto ja osaaminen annettavaksi vanhempien käyttöön. Kodin ja päivähoiton välinen yhteistyö ja yhteinen kasvatustavoitteiden perustuvat luottamukselliseen vuorovaikutukseen ja hyvään tiedon kulkuun. Tärkeintä kasvatuskumppanuudessa on kohtaaminen päivittäin. Tilan antaminen vanhempien äänelle ja osallisuudelle sitouttaa kasvatuskumppanuuteen. Yhteiset tapaamiset, joissa vanhemmilla on mahdollisuus tavata myös toisiaan, antavat mahdollisuuden verkostoitumiseen.”

- Haminan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2015 –

1. Miten koette tutustumisillan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen henkilökunnan kanssa?
2. Mitä ajatuksia teillä on perheenne vapaa-ajan liikunnasta tutustumisillan jälkeen?
3. Onko teillä kiinnostusta jatkaa vastaavanlaista toimintaa yhdessä muiden perheiden kanssa?
4. Koitteko tutustumisillan ohjelman toimivaksi? Millä tavoin?

Vapaa palaute:

KYSYMYKSIÄ LAPSILLE

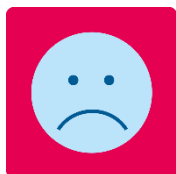
1. Millaista Linnoituksen olympialaisissa oli (rastita ja kerro omin sanoin):

Kivaa

Ihan ok

Tylsää

2. Mikä olympialaisissa oli kaikkein kivointa? Mitä niistä olisi kiva tehdä kotona?

Kiitos vastauksista!

Kuvat: Papunetin kuvapankki, www.papunet.net, Sclera, muokkaus Maarit Mykkänen, Virpi Puikkonen, Savas ja Mainostoimisto Ad Kiivi Oy

TUTUSTUMISILTA LINNOITUKSEN PÄIVÄKODISSA – KYSELY HENKILÖKUNNALLE

Kasvatuskumppanuus

”Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ja asiantuntemus omasta lapsestaan. Kasvatushenkilöstöllä on taas koulutuksen ja kokemuksen antama tieto ja osaaminen annettavaksi vanhempien käyttöön. Kodin ja päivähoiton välinen yhteistyö ja yhteinen kasvatustavoitteiden perustuvat luottamukselliseen vuorovaikutukseen ja hyvään tiedon kulkuun. Tärkeintä kasvatuskumppanuudessa on kohtaaminen päivittäin. Tilan antaminen vanhempien äänelle ja osallisuudelle sitouttaa kasvatuskumppanuuteen. Yhteiset tapaamiset, joissa vanhemmilla on mahdollisuus tavata myös toisiaan, antavat mahdollisuuden verkostoitumiseen.”

- Haminan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2015 –

1. Miten koette tutustumisillan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen perheiden kanssa?

2. Miten liikunta eroaa muista tavoista aktivoida ja osallistaa vanhempia mukaan?

3. Oliko tutustumisilta kokonaisuudessaan toimiva?

4. Miten voisitte kehittää tutustumisillan ideoita / suunnitelmaa jatkossa?

5. Miten itse kehittäisitte kasvatuskumppanuutta liikuntaa hyödyntäen?

Vapaa palaute

Kiitos vastauksista!

Haastattelulupakysely

Hei!

Haastattelemme tutustumisiltan osallistuneita lapsia opinnäytetyömme toiminnallisen osuuden (tutustumisillan) arviointia varten. Haastattelut nauhoitetaan ja kirjoitetaan puhtaaksi. Käytämme vain muutamaa suoraa lainausta työssämme, nimettömästi. Saammeko haastatella lastanne?

Kyllä [] Ei []

Lapsen nimi _____

Palautattehan lupalapun tutustumisillan aikana, tai viimeistään seuraavana aamuna.

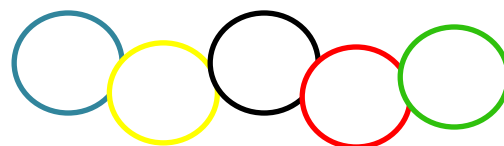
Kiitos!

Terveisin opiskelijat Kia-Mari Nenonen ja Tiia Huhtahaara

Kysymykset lasten haastatteluun:

- Millaiset olympialaiset esikoululla/päiväkodilla oli?
 - Tarkentava: Mikä oli kivaa?
- Harrastatko jotain liikuntaa?
 - Tarkentava: Mitä liikuntaa?
- Miten liikut perheen kanssa kotona?
- Miten haluaisit liikkua kotona tai esikoulussa/päiväkodissa?
- Oliko kivaa olla ja jutella yhdessä esikoulun/päiväkodin aikuisten kanssa olympialaisissa?
- Haluatko sanoa vielä jotain?

Yhteenveto tutustumisiltojen palautteista

Hei vanhemmat ja henkilökunta!

Olemme saaneet koottua tutustumisiltoihin osallistuneiden perheiden ja henkilökunnan palautteista koosteen. Palautteita tuli vanhemmilta yhteensä 36 ja henkilökunnalta 16. Lapsia haastattelimme yhteensä 44. Kiitos kaikille palautteista!

Pääasiassa tutustumisillat oli koettu mukavaksi ja rennoksi yhdessäoloksi. Myös lapset viihtyivät, sillä suurin osa vastauksista oli ”Kivaa”, ”Hauskaa” tai ”Ihan kivaa/ok”. Tutustumisillan toteutus oli koettu pääasiassa toimivaksi, mutta myös kehityskohteita löytyi. Osa palautteista voitiinkin huomioida seuraavia iltoja varten.

Vanhemmista ja henkilökunnasta osa koki illan vaikuttaneen kasvatuskumppanuuteen myönteisesti, kun taas osan mielestä yhdellä illalla ei ole suurta vaikutusta asiaan. Monella kumppanuus on kehittynyt jo päivittäisessä kanssakäymisessä. Tutustumiseen olisi tarvittu enemmän aikaa. Vastauksissa kerrottiin kuitenkin myös, että oli mukavaa päästä juttelemaan sekä henkilökunnan, että perheiden kanssa kiireettömästi.

Henkilökunta kehittäisi tutustumisillan suunnitelmaa esimerkiksi vuodenaikojen mukaan, sisällä tai vaikka metsässä toteutettavaksi. Vanhemmille voisi järjestää oman tutustumishetken, jonka aikana lapset olisivat henkilökunnan kanssa. Muita ideoita kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi liikunnan avulla oli vanhempainiltojen ja –varttien järjestäminen liikunnallisina ja vanhempi-lapset liikuntatapahtumia voisi järjestää vain oman ryhmän kesken, mikä lisäisi ryhmän yhteishenkeä. Päiväkodin tiloissa voisi myös järjestää harrastuksia esimerkiksi ammattitaitoisten ohjaajien vetäminä.

Kysyimme perheiltä heidän ajatuksistaan perheen liikunnasta tutustumisillan jälkeen. Moni vastasi, ettei yksi ilta vaikuta liikuntatottumuksiin. Osa taas sai ideoita ja innostusta lisätä liikuntaa kotona, esimerkiksi hankkimalla uusia liikuntavälineitä. Kysyimme myös kiinnostusta jatkaa vastaavanlaista toimintaa yhdessä muiden perheiden kanssa. Suurin osa oli kiinnostunut yhteisestä toiminnasta. Osa mainitsi kiinnostuksen, mikäli joku muu taho järjestäisi toimintaa, osalla taas on jo paljon harrastuksia.

Kokosimme alle lasten mainitsemat harrastukset, sekä toiveet kotona ja päiväkodissa/esikoulussa liikkumisesta herättelemään ideoita.

Harrastuksina mainittiin: Teinisirkus, jalkapallo, baletti, pallonheitto, tanssiminen, muskari, juokseminen, jumppa, koripallo, pesäpallo, taistelu, suunnistus, kuperkeikat, ruutuhyppely ja temppujen tekeminen.

Toivottuja harrastuksia: Jääkiekko, uimakoulu, sekä jokin muu nykyisen lisäksi tai entisen jatkoksi.

Toiveet kotona liikkumiseen: Hyppiä, pomppia trampoliinilla, juosta ja hyppiä ruutuhyppelyä. Olympialais-ten lajeista lapset haluaisivat kokeilla kotona köydenvetoa, pallonheittoa, saappaanheittoa ja vanteiden heittoa. Palloa voisi heitellä myös vanteiden läpi. Vastauksissa oli kerrottu myös, että kaikkia lajeja olisi kiva kokeilla kotona.

Toiveet päiväkodissa ja esikoulussa liikkumiseen: Juosten, kävellen, televisio ja Playstation ohjaimineen, taistelu, köydenveto, juoksurata, liukumäessä laskeminen, jonkun kanssa pelaaminen, kaikkea mitä olympialaisissa oli, ”rossilla” ajaminen, vapaasti, sekä yksin, kuten koululaiset.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön voi lukea marras-joulukuun vaihteessa osoitteessa www.theseus.fi

(Tekijät: Tiia Huhtahaara ja Kia-Mari Nenonen Nimi: Kasvatuskumppanuuden kehittäminen liikunnan avulla).

Kiitokset osallistuneille ja mukavaa syksyn jatkoa! ☺

Terveisin opiskelijat Kia-Mari ja Tiia